

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Komentovaný překlad vybraných publicistických textů

Plzeň 2022

Adriana Žirková

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra germanistiky a slavistiky

Studijní program Filologie

Studijní obor Cizí jazyky pro komerční praxi

Kombinace němčina

Bakalářská práce

Komentovaný překlad vybraných publicistických textů

Adriana Žirková

Vedoucí práce: Mgr. Andrea Königsmarková, Ph.D.
Katedra germanistiky a slavistiky
Fakulta filozofická Západočeské univerzity
v Plzni

Plzeň 2022

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, 29. duben 2022

.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Andree Königsmarkové, Ph.D. a Ing. Zdeňkovi Vávrovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky.

OBSAH

1	ÚVOD	7
2	TEORETICKÁ ČÁST	8
2.1	TEORIE PŘEKLADU	8
2.2	DRUHY PŘEKLADU	9
2.2.1	Druh sémiotické příslušnosti výchozího a cílového jazyka	9
2.2.2	Typologická vzdálenost obou jazyků	10
2.2.3	Směr překladu z hlediska mateřštiny	10
2.2.4	Druh textu	11
2.2.5	Úroňový charakter překladové jednotky.....	12
2.3	PŘEKLADATELSKÝ PROCES	12
2.3.1	Fáze překladu	12
2.3.2	Překladatelské postupy	13
2.4	PŘEKLADATEL	15
2.4.1	Ideální vlastnosti překladatele	15
2.5	PUBLICISTICKÝ STYL.....	16
3	PRAKTICKÁ ČÁST	18
3.1	NÁVRH PŘEKLADŮ VYBRANÝCH PUBLICISTICKÝCH TEXTŮ	18
3.1.1	Text č. 1	18
3.1.2	Text č. 2	19
3.1.3	Text č. 3	21
3.1.4	Text č. 4	25
3.2	KOMENTÁŘ K PŘEKLADU	28
3.2.1	Kompozita.....	30
3.2.2	Neologismy	33
3.2.3	Názvy institucí	33
3.3	GLOSÁŘ	35
4	ZÁVĚR	39
5	RESUMÉ	41
6	RESŮMEE	42

7	PRAMENY A LITERATURA.....	43
8	PŘÍLOHY	47

1 ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je předložení návrhu překladů vybraných publicistických textů a následné vytvoření komentáře k provedenému překladu. Pro překlad byly vybrány 4 publicistické texty z online médií, které se zabývají očkováním proti covidu-19. Konkrétně se jedná o texty *Biontech-Impfstoff erhält US-Zulassung für Fünf- bis Elfjährige*, *Impfung kann Long-Covid-Symptome lindern*, *Das kann der neue Corona-Impfstoff* a *Wie sinnvoll ist eine vierte Impfung*.

Předložená bakalářská práce je rozdělena na dvě hlavní části – teoretickou a praktickou. Teoretická část je sepsaná s pomocí odborné literatury a zabývá se teorií překladu, druhy překladu, překladatelským procesem, osobností překladatele a také publicistickým stylem, který je funkčním stylem vybraných textů k překladu. Tyto znalosti získané z teoretické části se následně aplikují při samotném procesu překládání.

Praktickou část tvoří návrh překladů vybraných textů a komentář k překladu, který se bude zabývat procesem překladu a překladatelskými problémy. Dle tématu vybraných textů lze předpokládat, že překladatelské problémy mohou představovat zejména odborné termíny, neologismy a také výrazy, pro které nemá český jazyk ekvivalent, jelikož texty pojednávají o velmi aktuálním a zároveň poměrně novém tématu. Problém mohou představovat ale také například některá kompozita, která jsou pro německý jazyk na rozdíl od toho českého velmi typická. Závěr praktické části bude doplněn o glosář s vybranými termíny z překládaných textů.

Autorka si toto téma bakalářské práce vybrala zejména díky praktické části, která nabízí možnost tvůrčí práce a také získání nových znalostí a zkušeností z oblasti translatologie, což autorka považuje za velmi užitečné k osobnímu rozvoji.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Teorie překladu

Překlad neboli translát je písemný převod z výchozího jazyka do jazyka cílového, který je prováděn překladatelem. Překladatel nemusí být tak rychlý a pohotový jako tlumočník, protože u překladu se dbá zejména na jeho správnost, přesnost a srozumitelnost. Většinou se překládá z cizího jazyka do mateřského a k tomu jsou potřebné nadprůměrné znalosti obou dvou jazyků, vyjadřovacích schopností, ale také znalosti ohledně tématu textu, lingvistiky a stylistiky. Obor vědy, který se zabývá překladem a tlumočením se nazývá translologie. (Wikipedie, cit. 23. 11. 2021)

Za základní princip překladu se považuje funkční ekvivalence, což znamená, že nezáleží na tom, jakých jazykových prostředků využijeme, ale zda plní významové věcné, konotační a pragmatické funkce. (Knittlová 2000: 6)

Zbyněk Fišer (2009: 20-21) uvádí čtyři obecné požadavky na překlad a ty zní následovně:

1. Funkce cílového textu se dá správně určit pouze na základě požadavku zadavatele překladu. Pokud se překladatel rozhodne do textu překladu vložit mimojazykové jevy z originálního textu, musí se tak rozhodnout na základě toho, pro koho je text určen, jakou má plnit funkci a k jakému účelu slouží.
2. Překlad musí být komunikačně celistvý a funkční pro komunikační situaci, pro kterou je určen. Překladatel by tedy měl zachovat veškeré informace, které jsou důležité pro zachování funkčnosti textu. Občas se ale překladatel setkává s komplikovanou situací, kdy musí do textu přidávat či ubírat slova, doplňovat poznámky a mnoho dalšího. To vše si překladatel může dovolit, ale pouze v takové míře, aby překlad stále splňoval požadavky zakázky.
3. Překladatel by měl být obeznámen s požadavky zakázky a na jejich základě vědět, jakého cíle má být překladem dosaženo. Veškeré postupy, metody, prostředky či strategie by měly být použity pouze v souladu s požadavky zakázky.

4. Překlad v cílovém jazyce by měl být gramaticky správný. Nedodržování gramatické správnosti je možné pouze v určitých případech, například když překladatel esteticky ozvláštňuje text.

2.2 Druhy překladu

Druhy a formy překladu mohou být klasifikovány širokou škálou hledisek. Zlata Kufnerová a kolektiv (1994: 23) dělí překlady na základě toho, zda v nich převažuje princip druhové diferenciaci nebo textové variability. Pro tuto práci bylo vybráno dělení podle druhové diferenciaci, které je založeno na těchto kritériích:

- druh sémiotické příslušnosti výchozího a cílového jazyka
- typologická vzdálenost obou jazyků
- směr překladu z hlediska mateřštiny
- druh textu
- úroňový charakter překladové jednotky

2.2.1 Druh sémiotické příslušnosti výchozího a cílového jazyka

Obecné sémiotické třídění překladů se zakládá na chápání jazyka jakožto znakového systému. Roman Jakobson (1959: 233) vychází z toho, že totožný obsah se dá vyjádřit v rámci jednoho jazyka nebo překladem do jazyka stejné či odlišné sémiotické třídy. Překlady dělí na tyto druhy:

a) Intralingvální (vnitrojazykový) překlad

Pokud hovoříme o intralingválním překladu, jedná se o překlad v témže jazyce. Tento překlad může být proveden například náhradou jedné lexikálně syntaktické konstrukce synonymickou konstrukcí. (Kufnerová 1994: 23) Za intralingvální překlad se považují různé překlady ze staré podoby jazyka do současné formy, může se však jednat i o překlad mezi různými nářečími téhož jazyka. Příkladem může být například český překlad staročeské poezie. (Vilíkovský 2000: 24-25)

b) Interlingvální (mezijazykový) překlad

V případě interlingválního překladu vstupují do překladatelského vztahu odlišné jazyky stejného sémiotického řádu, kdy se převádí verbální znaky jednoho jazyka

pomocí verbálních znaků jiného jazyka. (Vavroušová 2013: 132) Jedná se o nepřímou řeč, kdy překladatel překóduje a převede myšlenku, kterou přijal z jiného zdroje. (Jakobson 1959: 233) Příklad může představovat například překlad z češtiny do němčiny či angličtiny.

c) **Intersémiotický překlad**

Intersémiotický překlad značí překlad mezi jazyky, které nepatří do stejné sémiotické soustavy. Nejčastěji se jedná o překlad z přirozeného jazyka do jazyka technického kódu (umělého jazyka). Příkladem může být například jazyk hudebního díla či přepis literárního díla pro film. (Vilikovský 2000: 25-27)

2.2.2 Typologická vzdálenost obou jazyků

Překlady mezi jazyky se dají rozlišovat na základě typologické vzdálenosti či blízkosti výchozího a cílového jazyka následovně:

- a) **Překlad příbuzných jazyků**
- b) **Překlad vzdálenějších jazyků**
- c) **Překlad málo rozšířených jazyků**

Pokud jazyky spadají do jedné jazykové rodiny a jsou si tudíž typologicky blízké, jejich překlad bude mnohem snadnější. Příbuzné jazyky mají totiž velmi podobné tvarosloví a skladbu vět. Naopak čím jsou si jazyky vzdálenější, tím bude jejich překlad obtížnější.

2.2.3 Směr překladu z hlediska mateřštiny

Další rozlišení překladů představuje směr překladu a můžeme jej dělit na tyto druhy:

a) **Překlad z cizího jazyka**

Při překladu z cizího jazyka překladatel výchozí text pouze analyzuje a hledá jeho smysl. Složitější část překladu, tedy tvorba cílového textu poté probíhá v mateřském jazyce, díky čemuž se řadí překlady z cizího jazyka k těm snazším. (Kufnerová 1994: 24)

b) Překlad do cizího jazyka

Překlad do cizího jazyka je už složitější, jelikož překladatel vychází z textu, který je psán v jeho mateřském jazyce, ale tvorbu cílového textu musí provádět v jazyce, který nemá osvojený tolik, jako ten mateřský. Proto je zde nutná hlubší znalost jazyka než pouze ta pasivní. (Kufnerová 1994: 24)

2.2.4 Druh textu

Druh textu patří k nejzávažnějšímu třídění překladu a pojí se s funkčně stylistickým, případně žánrovým charakterem originálu. Zlata Kufnerová a kolektiv (1994: 25) dělí překlady dle druhu textu následovně:

a) Odborný (vědecký) a technický překlad

Do této skupiny řadíme odbornou literaturu veškerého druhu, může se jednat o překlady návodů, oficiálních dokumentů, novinových zpráv či obchodní korespondence. Stěžejní je zde aktuálnost, informační pohotovost a co největší obsahová přesnost. Problém při překladu odborného textu často představují termíny, které stále přibývají a jejich obsah bývá v různých jazycích odlišný. (Kufnerová 1994: 25-26)

b) Umělecký překlad

Do této skupiny řadíme překlad poezie, prózy a dramatu. Tento překlad je velmi obtížný, jelikož se převádí nejen obsah díla, ale i myšlenky autora, autorský styl, popisné jevy, prostředí a atmosféra. Překlad musí také emočně působit na čtenáře tak, jak je tomu v originálu. (Spěváček.info, cit. 12. 2. 2022)

Do uměleckého překladu dále řadíme i překlad **písenný** a **ústní** neboli tlumočení, které dělíme na konsektivní a simultánní. (Kufnerová 1994: 29)

2.2.5 Úrovňový charakter překladové jednotky

Posledním kritériem dělení překladů podle druhové diferenciacce je úrovňový charakter překladové jednotky. Překlady se rozlišují na:

a) Parciální (dílčí) překlad

Parciální překlady pojmenováváme podle jednotky překládání, která v nich dominuje nebo je charakterizuje. Tyto překlady rozlišujeme na fonematické, morfematické, slovní a větné. Dílčí překlady však nikdy nemohou nahradit překlad komplexní, jelikož jsou spjaty pouze s dílčí, úrovňovou ekvivalencí. (Kufnerová 1994: 29)

b) Komplexní (celotextový) překlad

Komplexní překlad se liší od dílčích překladů tím, že se nezaměřuje pouze na jednu jednotku překládání.

2.3 Překladatelský proces

Dosud byly překlady zkoumány a hodnoceny jako produkty, ale moderní přístupy se dnes zaměřují více na proces, jehož výsledkem je konečný produkt. V oblasti teorie překladatelského procesu se klade důraz zejména na makropřístup, kulturní zázemí, historické a lokální zasazení, literární narážky, realie, autorův vztah k tématu a publiku, typ publika, typ textu a funkci textu. Po zařazení výchozího textu do uvedeného rámce (strategické rozhodnutí) přichází fáze detailního rozhodnutí a poté následuje mikropohled, který se zaměřuje na konkrétní gramatické a lexikální jevy. Následně dochází k tvorbě finálního cílového textu. Pro překládaný text jsou tedy stěžejní jeho charakteristické rysy, žánr, funkce, pro jaké čtenáře je určen, jaké faktory je při překládání potřeba nejvíce respektovat apod. (Knittlová 2000: 21)

2.3.1 Fáze překladu

Překladatelskou práci je možné shrnout do tří fází. Ján Vilikovský (2002: 96) tyto fáze definuje jako: recepcce a interpretace, formování koncepce a reprodukce originálu. Obdobně je definuje i Jiří Levý, avšak dělí je trochu odlišně a to následovně: pochopení předlohy, interpretace předlohy a přestylizování předlohy. (Levý 2012: 50) Pro tuto práci bylo vybráno dělení od Jiřího Levého.

Základem dobrého překladu je pochopení díla, které je překládáno. Toto pochopení díla probíhá zhruba ve třech rovinách. První rovinou je pochopení textu z filologického hlediska, u kterého není podmínkou žádné zvláštní nadání, důležitá je odborná příprava a praxe. K nejčastějším omylům při překladu patří slova, která mají více významů, proto je pochopení předlohy pro překlad stěžejní. Druhou rovinu představuje správné přečtení textu, které překladateli poskytne ideově estetické hodnoty textu, které zahrnují například ironické či tragické podbarvení nebo útočné zaměření na čtenáře. Při prosté četbě se tyto hodnoty nemusí uvědomovat, ale pro překlad je uvědomělejší poznání díla velmi důležité. Po pochopení všech hodnot jednotlivých jazykových prostředků přichází poslední rovina, a to pochopení uměleckých celků. Zde se překladatel potýká s pochopením postav a prostředí děje nebo s autorovým záměrem. K celistvému pochopení díla je třeba i značná představivost, proto tuto rovinu řadíme k té nejobtížnější. (Levý 2012: 50-53)

Je prakticky nemožné, aby mezi překladem a předlohou došlo k úplné významové shodě, proto nestačí pouze jazykově správný překlad, ale je zapotřebí již zmíněná interpretace. Často se stává, že v cílovém jazyce neexistuje takový výraz, který by byl schopný vystihnout ten, který se nachází v originálu. V těchto případech musí překladatel význam blíže specifikovat a rozhodnout se pro jeden z užších významů, k čemuž je nutné již výše popsané správné pochopení předlohy. Výchozími body pro správnou interpretaci by měly být nejpodstatnější rysy díla a jeho objektivita, subjektivitě by se měl překladatel vyhýbat. Dále by si překladatel měl vymezit své interpretační stanovisko tak, aby věděl, co přesně chce svým překladem říci. (Levý 2012: 56-59)

Od originální předlohy očekáváme umělecky hodnotnou stylizaci skutečnosti, kdežto od přeložené předlohy očekáváme umělecky hodnotné přestylování, ke kterému je třeba stylistického nadání, aby se předešlo jazykové problematice překladu. Tato problematika zahrnuje zejména vztah mezi dvěma jazykovými systémy, stopy výchozího jazyka ve stylizaci překladu a napětí ve stylu překladu (myšlenka se převádí do jazyka, ze kterého nepochází). (Levý 2012: 63-64)

2.3.2 Překladatelské postupy

Součástí překladatelského procesu jsou překladatelské postupy, které nám pomáhají s co nejpresnější reprodukcí výchozího jazyka do jazyka cílového. Dagmar Knittlová (2000: 19) rozlišuje 7 překladatelských postupů, které definovali kanadští

lingvisté Vinay a Darbelnet (1955: 31-39) při srovnávání anglické a francouzské stylistiky:

- a) **Transkripce** – Transkripce je zápis řeči pomocí vhodně zvolených znaků, jejíž východiskem je zvuková podoba jazyka. Také může značit přepis textu z jednoho písma do druhého.

Příklad: *Chuang-che* (český přepis čínské řeky) (Wikipedie, cit. 14. 2. 2022)

- b) **Kalk** – Kalk je způsob, při kterém se termín překládá doslovně.

Příklad: *das Landtagswahl* → *volby Landtagu* (Příklad autorky bakalářské práce)

- c) **Substituce** – Substituce znamená nahrazení jednoho jazykového prostředku ekvivalentem.

Příklad: *pátá schválená vakcína proti koronaviru* → *Novavax* (Příklad autorky bakalářské práce)

- d) **Transpozice** – Pokud používáme transpozici, měníme různé gramatické jevy kvůli odlišnému jazykovému systému.

Příklad: *Die Übersetzung ist die schriftliche Übertragung von der Ausgangssprache in die Zielsprache.* → *Překlad je písemný převod z výchozího jazyka do jazyka cílového.* – čeština nepoužívá členy a velká počáteční písmena u podstatných jmen jako němčina (Příklad autorky bakalářské práce)

- e) **Modulace** – Modulací se rozumí provedení změny hlediska.

Příklad: *angle-joint of the pipe* → *koleno potrubí* (Knittlová 2000: 14)

- f) **Ekvivalence** – Ekvivalence se používá, pokud termín použitý v originálu považujeme za nevhodný (např. v oblasti expresivity) a tudíž se nahradí jiným stylistickým a strukturním prostředkem.

Příklad: *my sweet girl* → *děvenka* (Knittlová 2000: 14)

g) **Adaptace** – Adaptace znamená nahrazení situace jinou adekvátní situací, která obsahuje stejné asociace jako situace popsaná ve výchozím textu. Adaptace se používá například u přísloví, pokud cílový jazyk nemá žádný ekvivalent.

Příklad: *Impfstoffe mit klassischen Wirkprinzipien* → *klasický typ vakcín* (Příklad autorky bakalářské práce)

2.4 Překladatel

Pokud mluvíme o autorovi překladu, většinou se jedná o profesionálního překladatele, který je na tuto činnost školený vysokoškolským studiem či jako samouk. Překladem se ale nezabývají pouze profesionální překladatelé, ale i specialisté různých vědních oborů, kteří své překlady konzultují s odborníky. Texty s malou náročností na odborný styl, mezi které patří například úřední korespondence, jsou často překládány neprofesionálními překladateli na pozicích sekretářek či tajemníků. Překládat mohou i žáci a studenti, zde se však jedná pouze o procvičování v rámci studia. (Fišer 2009: 28-29)

2.4.1 Ideální vlastnosti překladatele

Za základní vlastnost překladatele se považuje jazyková kompetence v cizím i mateřském jazyce. S tím souvisejí z praktického hlediska i speciální jazykové znalosti odborného stylu příslušné oblasti či oboru, kterým se text zabývá. Dále by měl překladatel umět porozumět textu do takové míry, aby byl schopný jej interpretovat a formulovat do cílového jazyka. (Fišer 2009: 37)

Způsobilst k určitému jazykovému tvoření by také měla být nedílnou součástí překladatelových vlastností. Občas se totiž překladatel musí potýkat s přizpůsobováním textu adresátovi, pokud text obsahuje například termíny z historie, kultury či ekonomie, a tyto termíny nemají v cílovém jazyce ekvivalent. Jsou to například názvy institucí, časopisů, názvy národních jídel či druhy oblečení. Jedná se o mimojazykové jevy a při jejich překonávání je často nutné dodávat do textu o nich další nezbytné informace, a naopak vypouštět nadbytečné detaily. (Knittlová 2000: 11)

Model ideálního překladatele dále zahrnuje textotvornou kompetenci. To je dovednost, která nám umožňuje používat kreativní jazykově-pojmenovávací, kompoziční postupy a žánrové příznaky tak, aby mohl vzniknout funkční translát. S textovou kompetencí souvisí i literární kompetence, díky které je překladatel s to tvořit umělecké

a estetické texty. K tomu je zapotřebí znát teorii týkající se literárních textů, osobitost literární tvorby a zásady literárně sémantické interpretace. (Fišer 2009: 37-38)

Mezi další dovednosti překladatele lze zařadit i představivost, která je v překladatelském procesu velmi žádaná. S představivostí při tvorbě textů se dají vyjádřit například různé obrazy, prostory či melodie skrze řečové prostředky. Další kompetence, které tvoří úspěšného překladatele, jsou organizační a rešeršní. Překladatel by si totiž měl umět svoji práci dobře zorganizovat, vybavit se potřebnými pomůckami a zajistit si vhodné pracovní prostředí. Při rešerši by zase měl být schopný využívat zdroje informací jako jsou slovníky, média či literatura. Ideální vlastnosti mohou však zahrnovat mnoho dalšího, například vytrvalost, otevřenost, originalitu, čínorodost či kritičnost. (Fišer 2009: 38-45)

2.5 Publicistický styl

Vzhledem k povaze textů, jejichž návrhy na překlad budou obsaženy v praktické části této bakalářské práce, je nutné zmínit i funkční styl textů, tedy publicistický styl.

Publicistický styl, nazýván taktéž stylem médií, nachází své uplatnění v novinách, časopisech, rozhlase, televizi a filmu. Tento poměrně mladý styl se neustále vyvíjí, mění svou podobu i proporce, přizpůsobuje se potřebám a pořád se více diferencuje. Je velmi různorodý a při neustálém vývoji hromadných sdělovacích prostředků se velmi těžko definují hranice mezi jednotlivými žánry. (Knittlová 2000: 178)

Jozef Mistrík (1997: 460) definuje publicistický styl jako „*způsob cílevědomého výběru a tematického uspořádání těch spisovných jazykových prostředků, které se používají k pohotové, přesné a přesvědčivé informaci veřejnosti o nejaktuálnějších otázkách*“.¹ Z této definice vyplývá, že hlavní funkcí publicistického stylu je funkce informativní. Marie Čechová (2008: 245) uvádí mimo informativní funkce také funkci přesvědčovací, působící a ovlivňovací. Pro publicistický styl je stěžejní také obecná přístupnost a srozumitelnost, jelikož publicistika se obrací na nejširší veřejnost. Publicistické texty by tedy měly být méně náročné, proto bývají odborné termíny nahrazeny opisy. (Mistrík 1997: 460-461)

Publicistický styl je popisný, vyjadřuje okolnosti a konstatuje fakta, a k tomu jsou zapotřebí konstrukce jako je například několikanásobný či rozvitý větný člen nebo elipsa.

¹ Původní text je ve slovenštině.

Typická věta publicistického stylu je tedy jednoduchá s bohatě rozvinutými větnými členy. Pokud se v textu vyskytne věta složená, má podobu parataxe. (Mistrík 1997: 462)

Lexikální prostředky užívané v publicistickém stylu jsou přesné, ale přitom všeobecně srozumitelné. Nejsou vhodné úzce specifické termíny ani všeobecná slova hovorová. (Mistrík 1997: 462) Pokud jsou užití termíny, převládají spíše ty politické a obecně srozumitelné (např. první světová válka). Jestliže se v textu vyskytují hovorová slova, budou obsažena převážně v citátech. Slova se opakují minimálně, publicistický styl je totiž velmi bohatý na slovní zásobu. Dále zde můžeme nalézt hodnotící prostředky, hovorovou frazeologii a běžné jsou také číslovky, značky, zkratky, názvy a vlastní jména. (Knittlová 2000: 180)

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 Návrh překladů vybraných publicistických textů

3.1.1 Text č. 1

V USA byla schválena vakcína Biontech pro děti ve věku od pěti do jedenácti let

V USA bude možné očkování už i pro děti ve věku od pěti let vakcínou Biontech/Pfizer. V Evropě by rovněž toto rozhodnutí mělo padnout do Vánoc.

30.10.2021, 11:26

V USA nyní získala vakcína od Biontechu/Pfizeru povolení k nouzovému použití také u dětí ve věku od pěti do jedenácti let. Oznámil to v pátek americký Úřad pro kontrolu potravin a léčiv FDA poté, co se pro to již v úterý vyslovil poradní orgán úřadu. Následně se tím musí formálně zabývat také Středisko pro prevenci a kontrolu nemocí CDC. Rozhodnutí se očekává v příštím týdnu.

Díky tomu by mohla ještě v listopadu odstartovat očkovací kampaň pro přibližně 28 milionů dětí v USA, které spadají do této věkové kategorie – jak již plánoval Bílý dům. V nadcházejících dnech má být pediatrům, klinikám a lékárnám dodáno 15 milionů dávek vakcíny společně s potřebným příslušenstvím, jako jsou menší injekční stříkačky. Uvádí se, že vakcína může být skladována po dobu až deseti týdnů při optimální teplotě v lednici.

»Jako matka a doktorka vím, že rodiče, pracovníci péče o děti, zaměstnanci škol a děti čekali na dnešní schválení«, vysvětlila generální ředitelka FDA Janet Woodcocková. »Očkování mladších dětí proti covidu-19 nás může přiblížit k návratu do určitého normálu.« Zdůraznila, že vakcína od výrobce Biontech z Mohuče a jeho amerického partnera Pfizeru splňuje »vysoké požadavky« FDA.

Děti dostávají výrazně nižší dávku než dospělí

Vakcína německého výrobce Biontech a jeho amerického partnera Pfizeru jsou v USA již schváleny pro děti a mladistvé od 12 let a pro dospělé. Účinné látky od Moderna a Johnson & Johnson jsou doposud schváleny pouze pro dospělé.

Také v Evropě navrhli Biontech a Pfizer schválení své vakcíny proti koronaviru pro děti věkové kategorie od pěti do jedenácti let, jak již sdělili v polovině října. Proto předali Evropské agentuře pro léčivé přípravky EMA příslušné údaje. EMA by měla rozhodnout do Vánoc.

Podle informací od Biontechu a Pfizeru klinická studie ukázala, že vakcína pro děti této věkové kategorie je údajně »dobře snášena« a vyvolává »silnou imunitní reakci« měsíc po druhé dávce. V porovnání s dospělými a mladistvými byla pětiletým až jedenáctiletým podána výrazně nižší dávka vakcíny. Druhé potřebné vpichy obdrželi po 21 dnech. Na studii se podílelo 2268 dětí tohoto věku.

3.1.2 Text č. 2

Očkování může zmírnit příznaky postcovidového syndromu

U očkováných hrozí nižší riziko pozdních následků po nákaze koronavirem. Dle britského zdravotního ústavu UK Health Security Agency může očkování pomoci dokonce i dodatečně.

16.02.2022, 10:59

I při postcovidovém syndromu může očkování pomoci, ukazuje nové hodnocení z Velké Británie
Fotografie: SeanGallup / Getty Images

Očkování proti koronaviru nechrání pouze před vážným průběhem onemocnění. Chrání také před následnými dlouhodobými obtížemi – před postcovidovým syndromem. I pro neočkované, kteří již covid-19 prodělali a trpí postcovidovým syndromem, může být očkování přínosem: Mohlo by tyto obtíže zmírnit.

K tomu zveřejnil britský zdravotní ústav UK Health Security Agency hodnocení, ve kterém byly shrnuty údaje z 15 studií.

Uvádí se, že u osob, které byly nakažené, je menší pravděpodobnost výskytu postcovidového syndromu, pokud obdržely alespoň jednu nebo dvě dávky vakcíny. Dle studií by to mělo platit ještě šest měsíců po očkování. Riziko, že by se u plně očkovaných osob objevily střednědobé nebo dlouhodobé příznaky jako je únava, bolesti hlavy, slabost rukou a nohou, přetrvávající bolesti svalů, vypadávání vlasů, závratě, dušnost, ztráta čichu nebo zjizvené plíce, je poměrně nižší než u osob neočkovaných.

Očkování by mohlo pomoci i dodatečně

Studie dokazují, že i pro neočkované, kteří po nákaze virem Sars-CoV-2 trpěli postcovidovým syndromem, by mohlo být dodatečné očkování přínosné: Mezi účastníky různých studií se ukázalo, že pacienti s postcovidovým syndromem, kteří byli následně očkovaní, vykazovali v průměru méně časté a méně intenzivní příznaky postcovidového syndromu než ti, kteří zůstali neočkovaní.

Avšak dále bylo uvedeno, že byly zaznamenány ojedinělé případy, kdy se příznaky po očkování zhoršily.

Deborah Dunn-Waltersová, předsedkyně krizového štábu covidu-19 Britské imunologické společnosti, k tomu dle zprávy v deníku »The Guardian« řekla: Zatím není dostatek informací, které by vysvětlily, proč by očkování mělo vést ke zlepšení příznaků. »Pojem postcovidový syndrom zahrnuje širokou škálu stavů, které se objevují během postcovidového syndromu, tudíž ještě plně nerozumíme všem souvisejícím procesům.«

Možné je, že by očkování mohlo tělu pomoci odstranit zbývající rezervoáry nebo fragmenty viru, díky kterým zánět přetrvává. Poté Dunn-Waltersová dodala: »Tato zpráva opět zdůrazňuje, jak důležité je, aby se všichni lidé bez ohledu na jejich věk nechali očkovat proti covidu-19.«

Není jasné, kolik lidí po nákaze koronavirem trpí postcovidovým syndromem. Výsledky některých studií naznačují, že každá třetí nakažená osoba může být postižena těmito pozdními následky.

3.1.3 Text č. 3

Co dokáže nová vakcína proti koronaviru

Nyní přichází Nuvaxovid – a je úplně jiný než ostatní vakcíny. Jak účinné je nejnovější očkování? Co obsahuje? Dokáže přesvědčit odpůrce očkování?

Přehled

od **Lindy Fischerové**

22. února 2022, 20:23 / 69 komentářů

Právě začíná expedice vakcíny Novavax, která byla již v prosinci schválena. Nejprve by měla být nabízena zejména neočkovaným zdravotnickým pracovníkům. © Sebastian Kahnert/dpa

Často se uvádí, že ti, kteří se ještě stále nenechali očkovat proti koronaviru, by se přece jen možná mohli rozhodnout pro novou vakcínu od společnosti Novavax. Od března bude možné se v Německu nechat očkovat tímto přípravkem na bázi proteinů. Poté, co byla vakcína s názvem Nuvaxovid již v prosinci schválena Evropskou agenturou pro léčivé přípravky Ema, dochází nyní k její expedici. Jedná se skutečně o takzvanou inaktivovanou vakcínu²? Je obdobně účinná jako ostatní vakcíny? A kdo by ji měl dostat? Souhrn těch nejdůležitějších informací o páté schválené vakcíně proti koronaviru.

² Těž usmrčená vakcína. (poznámka překladatelky) (vakciny.net, cit. 15. 4. 2022)

Přehled všech otázek:

Co je Nuvaxovid – inaktivovaná vakcína?

Jak taková proteinová vakcína funguje?

Jak účinná je nová vakcína?

Kolik dávek očkování je u vakcíny Novavax potřeba?

Kdo obdrží vakcínu Novavax?

Jaké jsou vedlejší účinky vakcíny proti covidu-19 od společnosti Novavax?

Čím se Novavax odlišuje od ostatních vakcín proti koronaviru?

Jak může vakcína Novavax podpořit očkovací kampaň?

Co je Nuvaxovid – inaktivovaná vakcína?

Dlouhou dobu nesla nová vakcína nepraktický název NVX-CoV2373. Mezitím jej výrobce přejmenoval na Nuvaxovid. Novavax je název americko-švédské farmaceutické společnosti, která vakcínu vyvinula.

Mnohdy je Nuvaxovid zařazován do kategorie inaktivovaných vakcín, jelikož obsahuje inaktivovaný virový materiál, a proto působí jinak než doposud schválené vakcíny proti covidu-19. Přesněji řečeno se jedná o velmi moderní formu proteinové vakcíny. Podávaný protein viru je uměle produkován v buněčných kulturách mūr (*Spodoptera frugiperda*). Přestože je tato metoda poměrně nová, je již mnoho let testována, a navíc se v podobné formě používá i u jiných vakcín, například u těch proti chřipce.

Navíc vakcína obsahuje účinnou posilovací látku (Adjuvans), která se zpravidla musí podávat společně s vakcínami, které obsahují inaktivovaný materiál.

Účinná posilovací látka ze sloučenin hliníku je pro mnoho lidí známá z jiných vakcín, mimo jiné z těch proti černému kašli, meningokoku nebo tetanu. Nicméně nová vakcína proti covidu-19 obsahuje jinou formu na rostlinné bázi. Tento princip je poměrně nový, avšak byl již testován v několika vakcínách na lidech a schválen ve vakcíně proti pásovému oparu.

Jak taková proteinová vakcína funguje?

U doposud schválených vakcín proti covidu-19 je tělu podáván genetický stavební plán dvěma různými způsoby, ze kterého mohou buňky samy vyrábět proteiny viru.

Novavax je první vakcína, která se vydává přirozenou cestou a podává tyto proteiny přímo.

V těle pak proteiny postupují podobně jako u ostatních vakcín: Podaný materiál stimuluje obranu před původci nemoci. Imunokompetentní buňky se povolávají k tomu, aby odstraňovaly cizí proteiny. Přitom si zapamatují strukturu jejich povrchu a mohou nechat imunitní reakci zrát až do dalšího kontaktu. Tak mohou buňky a protilátky přesněji a tím i efektivněji zaútočit. Aby mohl imunitní systém optimálně reagovat, jsou proteiny svázány a podávány v částici, která je podobná viru. Rovněž k tomu všemu přispívá účinná posilovací látka.

Jak účinná je nová vakcína?

Co se týče účinnosti proti koronaviru, obdržela vakcína Novavax v klinických studiích podobné výsledky jako přípravky od BioNTechu/Pfizeru a Moderny, a to přibližně 90 % (Zdroj: *NEJM*: Heath a další, 2021). Vakcína tedy dobře předchází covidu-19. Dokázalo se, že je účinná také proti variantám viru jako je beta (Zdroj: *NEJM*: Shinde a další, 2021) a alfa (Zdroj: *NEJM*: Dunkle a další, 2022). K omikronu zatím nejsou k dispozici žádné informace. Stěží však lze správně určit, jak účinná tato vakcína v porovnání s ostatními je. Všechny vakcíny byly testovány v různých časových obdobích, na různých místech i lidech, zatímco částečně kolovaly jiné varianty viru.

Kolik dávek očkování je u vakcíny Novavax potřeba?

V současné době se za základní imunizaci považují dvě dávky očkování podané v rozmezí minimálně tří týdnů. Jedna dávka se doporučuje pro pacienty v rekonvalescenci, kteří zatím nejsou očkováni. Tak to stojí v aktuálním doporučení k očkování od Stálé očkovací komise (Zdroj: PDF: *Epidemiologisches Bulletin*, 7/2022). Důvodem je skutečnost, že vakcína byla doposud testována ve dvou dávkách a přinesla tím uspokojivé výsledky. Taková hodnocení se však mohou změnit, jakmile nové údaje ze studií naznačí, že je prospěšný jiný postup – například třetí dávka Novavaxu. Tak tomu bylo alespoň u ostatních vakcín proti koronaviru: Ukázalo se, že třetí dávka výrazně zlepšuje ochranu před těžkým průběhem a novými variantami viru. Načež bylo doporučení k očkování upraveno. K přeočkování se v současné době doporučují mRNA vakcíny od BioNTechu/Pfizeru a Moderny.

Kdo obdrží vakcínu Novavax?

Stálá očkovací komise Stiko v současné době doporučuje Nuvaxovid všem osobám starším 18 let. Pro mladší osoby není vakcína zatím schválená, protože stále chybí důležité údaje ze studií. Vakcína ale podle současného sdělení společnosti Novavax u mladších osob účinkuje obdobně dobře jako u dospělých. Vakcína doposud nebyla testována ani na těhotných. Stiko píše, že v ojedinělých případech by se přece jen mohlo očkování Nuvaxovidem u těhotných a kojících žen zvážit, pokud ze zdravotních důvodů není možné očkování s jinak doporučovanými mRNA vakcínami (Zdroj: PDF: *Epidemiologisches Bulletin*, 7/2022). Jelikož přeočkování novou vakcínou zatím není schválené, bude se směřovat k tomu, aby ji dostali především dospělí, kteří ještě nejsou očkováni.

Jaké jsou vedlejší účinky vakcíny proti covidu-19 od společnosti Novavax?

Stejně jako u všech vakcín proti covidu-19 byly u mnoha lidí také po očkování Novavaxem pozorovány reakce na očkování. Referovalo o nich až 80% očkovaných, ale také skoro 40% těch, kteří obdrželi pouze placebo (Zdroj: *NEJM*: Dunkle a další, 2022). Reakce na očkování se často projevují v podobě bolestí v místě vpichu, bolestí hlavy, horečky, bolestí svalů nebo únavy. Tyto příznaky – ačkoliv pro některé lidi představují nepříjemnou záležitost – jsou běžné a po několika dnech vymizí. Mladí lidé je prožívají v zásadě o něco častěji než ti starší.

V současné době není známo, zda má vakcína Novavax mimo výše uvedeného ještě nějaké nežádoucí vedlejší účinky, které se v klinických studiích doposud neukázaly – možná proto, že jsou velmi vzácné.

Čím se Novavax odlišuje od ostatních vakcín proti koronaviru?

Účinek vakcíny Novavax byl doposud pozorován u několika desítek tisíc lidí. Účinek ostatních vakcín u několika milionů lidí. Přirozeně proto není o nové vakcíně známo zdaleka tolik podrobností jako o ostatních. U těch se prozatím zjistilo, že vedlejší účinky jsou u nich velmi vzácné. Známé jsou především srdeční záněty po mRNA vakcínách a žilní sinusová trombóza po vektorových vakcínách. Zda má tyto vzácné vedlejší účinky i vakcína Novavax, se teprve ukáže.

Momentálně nelze říci, zda očkování inaktivovanými vakcínami, jako jsou ty od společnosti Novavax, s sebou přináší vyšší nebo nižší rizika než očkování jinými schválenými vakcínami. Prozatím existují velmi předběžné důkazy o tom, že reakce na očkování (*viz předchozí kapitola*) jsou u očkováných referovány o něco méně, než jak tomu zpočátku bylo u vakcín od BioNTechu/Pfizeru nebo Moderny. To sice nutně nemusí vypovídat nic o riziku, ale přinejmenším by očkování mohlo být pro některé lidi přijatelnějším.

Jak může vakcína Novavax podpořit očkovací kampaň?

Ti, kteří ještě nejsou očkováni, mají často pochybnosti, co se týče vedlejších účinků již schválených vakcín. Takové vektorové a mRNA vakcíny byly sice v poslední době důkladně testovány, ale nejsou používány tak dlouho jako například inaktivované vakcíny. To vede k tomu, že jim někteří lidé méně důvěřují a inaktivované vakcíny považují za bezpečnější.

Nyní je naděje, že by se přece jen díky nové vakcíně Novavax mohlo podařit přesvědčit některé neočkované k očkování proti koronaviru. Důkazy k tomu poskytly i průzkumy, v nichž neočkovaní uvedli, že by upřednostnili klasické typy vakcín. V průzkumu projektu Cosmo³ z listopadu 2021 někteří neočkovaní rovněž uvedli, že by k očkování přistupovali ochotněji, kdyby byly k dispozici jiné vakcíny. Alespoň v tom případě, kdyby byl předpokládaný termín očkování stále ještě daleko. Na dotaz týkající se očkování v nadcházejícím týdnu byla však ochota nechat se očkovat nižší.

3.1.4 Text č. 4

Má čtvrtá dávka očkování smysl?

V Izraeli obdrželo přibližně již půl milionu lidí druhou posilovací dávku očkování proti koronaviru. Co říkají němečtí odborníci na takzvaný Booster-Booster?

14.01.2022, 17:13

³ Projekt, který se snaží získat přehled o vnímání pandemie koronaviru obyvatelstvem. (poznámka překladatelky) (COSMO, cit. 12. 3. 2022)

Izrael se snaží zpomalit šíření omikronu pomocí druhých posilovacích dávek. Čtvrtá dávka se tam doporučuje zdravotnickému personálu, osobám s oslabenou imunitou, všem osobám starším 60 let a rovněž i pečovatelům, kteří se o seniory starají. Doposud byla v Izraeli čtvrtá dávka podána přibližně již půl milionu lidem. Premiér Naftali Ben mluví o »dalším milníku« v »průlomové očkovací kampani«. Také Maďarsko a Dánsko nabízejí po částech svým obyvatelům čtvrté ochranné očkování proti koronaviru.

V současné době nemá Německo žádné doporučení k očkování čtvrtou dávkou. Stálá očkovací komise Stiko právě vydala obecné doporučení k přeočkování pro děti a mladistvé od 12 let. Vědecké poznatky ukazují, že ochrana pomocí očkovací látky postupem času klesá, ale zejména u starších osob a osob s oslabenou imunitou může posilovací dávka ochranu opět zvýšit.

Čtvrtá dávka očkování neboli druhá posilovací dávka zvyšuje hladinu protilátek. To se nedávno zjistilo v jedné z izraelských studií. Avšak krátce po očkování hladina protilátek opět klesne na hodnotu jako po třetí dávce. Znamená to tedy, že se budeme muset proti koronaviru očkovat každé tři až čtyři měsíce?

Sebastian Ulbert z Fraunhoferova institutu buněčné terapie a imunologie, který zkoumá vakcíny, při této otázce rozlišuje osoby se silnou a oslabenou imunitou. Podání čtvrté dávky všem věkovým kategoriím podle něj zatím nepřipadá v úvahu, pouze starším a rizikovým skupinám, jak tomu je v Izraeli. Také Christine Falková, předsedkyně Německé imunologické společnosti DGfI, vidí čtvrtou dávku vhodnou spíše pro osoby ve vysokém věku. V současné době jde také především o to, aby byly před omikronem chráněny domovy důchodců. Někteří lidé z určitých skupin, jako například pacienti po transplantaci orgánu, by se také bývali nechali očkovat čtvrtou dávkou, informuje imunoložka.

Pro většinu populace ale druhá posilovací dávka zatím údajně nehraje žádnou roli. »Čtvrtou dávku očkování běžná populace s normální funkcí imunitního systému nepotřebuje«, říká Falková. Ulbertovi stále není jasné, zda a jak účinek třetí dávky očkování u lidí se silnou imunitou klesá. Podle vakcinologa by účinek mohl být takový, že člověk bude před těžkým koronavirovým onemocněním chráněn »podstatně déle«. Pro předsedkyni společnosti DGfI Falkovou je nyní stěžejní posílit širokou veřejnost třetí dávkou očkování, aby se díky tomu »dostali pryč ze zimy«.

Pro nadcházející období převažuje u odborníků naděje – přinejmenším pro osoby se silnou imunitou, pokud se virus dramaticky nezmění. U takzvaných inaktivovaných vakcín, jako jsou ty proti koronaviru, přetrvává ochrana »relativně dlouho a je relativně vysoká«, zpravidla nejpozději po třetí dávce očkování, říká Ulbert. Podle odborníka může dojít k poklesu kolujících protilátek, jak se již postřehlo v Izraeli, zde je ale třeba vzít v úvahu imunologickou paměť, která nadále chrání před těžkým onemocněním.

Mělo by se čekat na vakcínu proti omikronu?

Proto je třeba u osob se silnou imunitou – na rozdíl od těch s oslabenou – nejprve počkat, zda vůbec druhou posilovací dávku potřebují, vysvětluje Ulbert. Stejně to vidí i berlínský virolog Christian Drosten. V »denním zpravodaji« ZDF říká, že zdraví dospělí další posilovací dávku nepotřebují. Předpokladem pro to je, že virus již nemutuje tak silně.

Má smysl čekat na vakcínu, která bude přizpůsobená vůči variantě omikron? »Poněvadž se vlna omikronu již šíří, je důležité rychlé posílení populace pomocí vakcín, které jsou k dispozici. Díky tomu bude člověk i během nákazy omikronem dobře chráněn proti těžkému průběhu«, říká vakcinolog Ulbert. Imunologové, jako je předsedkyně DGfI Falková, doufají, že až skončí zima, dojde k »postupnému přechodu k endemickému výskytu viru«. To by znamenalo, že se virus v regionech vyskytuje pravidelně a že většina populace má určitou imunitu díky očkování nebo prodělání nemoci.

Pokud se tak nestane, mohla by být většina populace se silnou imunitou na podzim 2022 opět v řadě na očkování druhou posilovací dávkou. Poté se snad pro přeočkování budou používat již přizpůsobené vakcíny, říká Falková. V ideálním případě by přeočkování mělo být spojeno s očkováním proti chřipce. To by znamenalo: jedna návštěva lékaře, dvě injekce.

3.2 Komentář k překladu

Do této bakalářské práce byly k překladu vybrány čtyři různé texty, při jejichž překladu byly aplikovány znalosti získané z teoretické části. Vybrané texty pojí jedno společné téma, kterým je očkování proti covidu-19. Konkrétně se jedná o články *Biontech-Impfstoff erhält US-Zulassung für Fünf- bis Elfjährige, Impfung kann Long-Covid-Symptome lindern, Das kann der neue Corona-Impfstoff* a *Wie sinnvoll ist eine vierte Impfung*. Autorka bakalářské práce toto téma vybrala zejména kvůli jeho aktuálnosti a slovní zásobě, kterou z pohledu překladatelky považuje za velmi rozmanitou a zajímavou.

Vybrané texty pochází z německých týdeníků *Der Spiegel* a *Zeit Online*. Texty se řadí k publicistickému stylu a plní informativní funkci. Texty číslo 2 a 3 poukazují na benefity očkování a tím nenásilně doporučují čtenářům, aby se nechali očkovat proti koronaviru, tudíž se zde nachází i další typická funkce pro publicistický styl, čímž je funkce přesvědčovací.

Očkování proti koronaviru a covid-19 obecně je velmi aktuálním tématem, se kterým se společnost potýká již přes 2 roky. Během té doby jsme si dokázali osvojit s ním související slovní zásobu a také mnoho odborných termínů z oblasti lékařství, což při překladu sehrálo významnou roli. Přesto bylo nutné provést rešerši některých odborných termínů a nadále sledovat aktuální dění, protože právě televizní stanice, denní tisk a internetové portály mají největší podíl na již zmíněném osvojování nové slovní zásoby ohledně covidu-19. Při překladu to bylo nápomocné zejména při výběru vhodných kolokací. Příkladem může být například slovní spojení *vierte Impfung*, jehož doslovný překlad by byl *čtvrté očkování*, ale díky osvojené slovní zásobě autorka ví, že používanější kolokací je *čtvrtá dávka vakcíny/ očkování* nebo jen *čtvrtá dávka*.

Překlad vybraných textů probíhal z německého jazyka do jazyka českého, tudíž mezi odlišnými jazyky. Jednalo se tedy o intralingvální překlad a z hlediska mateřštiny o překlad z cizího jazyka. Přestože překlad probíhal v mateřském jazyce, nebyl pro autorku snadný a potýkala se s různými překladatelskými problémy, které představovaly zejména odborné termíny a některá kompozita.

Vyjma překladatelských problémů narazila autorka také na různá specifika německého jazyka, kterými jsou konjunktiv, genderový jazyk či odlišné tvary substantiv v singuláru a plurálu:

- a) **Konjunktiv** – Ve vybraných textech k překladu se konjunktiv objevoval poměrně často, zejména konjunktiv I, který v textech plnil funkci nepřímé řeči. Čeština sice pro takový slovesný způsob nemá obdobu, ale to neznamená, že by se konjunktiv nedal přeložit, pokud je správně rozpoznána jeho funkce.

Příklad: Eine klinische Studie zeigte nach Angaben von Biontech/Pfizer, dass der Impfstoff für Kinder dieser Altersgruppe »gut verträglich« **sei** und eine »starke Immunantwort« einen Monat nach der zweiten Dosis **hervorrufe**.

Překlad: Podle informací od Biontechu a Pfizeru klinická studie ukázala, že vakcína pro děti této věkové kategorie je údajně »dobře snášena« a vyvolává »silnou imunitní reakci« měsíc po druhé dávce.

- b) **Genderový jazyk** – Autorka během překladu dále zaznamenala, že němčina často používá genderový jazyk, s jehož pomocí oslovuje ženy i muže. Takové oslovení není pro češtinu typické, tudíž ho autorka nemohla překládat doslovně.

Příklad: Unter den **Teilnehmerinnen** und **Teilnehmern** der verschiedenen Studien habe sich gezeigt, dass **Long-Covid-Patientinnen** und **-Patienten**, die anschließend geimpft wurden, im Durchschnitt geringere und weniger starke Long-Covid-Symptome aufwiesen als diejenigen, die ungeimpft blieben.

Překlad: Mezi účastníky různých studií se ukázalo, že pacienti s postcovidovým syndromem, kteří byli následně očkovaní, vykazovali v průměru méně časté a méně intenzivní příznaky postcovidového syndromu než ti, kteří zůstali neočkovaní.

- c) **Odlíšné tvary substantiv v singuláru a plurálu** – Další specifikum představovaly odlišné tvary substantiv ve jmenném čísle. Některé výrazy, které byly v němčině užity v singuláru, musely být do češtiny přeloženy

pomocí plurálu, za účelem co nejpřirozenějšího znění překladu v českém jazyce.

Příklad: Im **Einzelfall**, schreibt die Stiko, könne eine Impfung mit Nuvaxovid bei Schwangeren und Stillenden dennoch erwogen werden, wenn eine Impfung mit den sonst empfohlenen mRNA-Impfstoffen aus medizinischen Gründen nicht möglich ist.

Překlad: Stiko píše, že v ojedinělých případech by se přece jen mohlo očkování Nuvaxovidem u těhotných a kojících žen zvážit, pokud ze zdravotních důvodů není možné očkování s jinak doporučovanými mRNA vakcínami.

Co se týče dalších překladatelských záležitostí, autorka se za účelem co největší srozumitelnosti pro české čtenáře rozhodla pro přechylování ženských příjmení, skloňování názvů vakcín a pro překládání názvů institucí, kterým bude věnovaná kapitola 3.2.3. Na závěr bude předložený glosář s vybranými termíny z oblasti lékařství.

3.2.1 Kompozita

Kompozitum neboli lexém složený minimálně ze dvou různých lexémů je pro němčinu velmi typický. Skládá se ze slova základového, které zároveň určuje člen celého lexému, a ze slova blíže určujícího. Kompozita nejsou pro češtinu na rozdíl od němčiny jazykově ekonomická, jelikož čeština ve většině případů nedokáže kompozitum přeložit pouze pomocí jednoho lexému, ale musí si dopomáhat zejména přívlastky.

V této kapitole bude představen výčet vybraných kompozit, která pro autorku představovala problém nebo jí přišla zajímavá. Výčet sestává z německého výrazu, kontextu a zvoleného překladu včetně komentáře, který demonstruje zvolené řešení překladu.

- **Impfbereitschaft**

Kontext: Gefragt nach einer Impfung in der kommenden Woche war die **Impfbereitschaft** jedoch niedriger.

Zvolený překlad: ochota nechat se očkovat

Komentář: Kompozitum *Impfbereitschaft* je krásným příkladem toho, jak němčina dokáže ze dvou lexémů utvořit jeden. Čeština bohužel nenabízí tak široké možnosti k tvoření kompozit, tudíž přeložit tento výraz pomocí jednoho lexému je prakticky nemožné. Pro překlad přicházely v úvahu slovní spojení *ochota k očkování* či *ochota nechat se očkovat*. Autorka se rozhodla pro opis *ochota nechat se očkovat*, jelikož velmi jasně vystihuje význam výrazu *Impfbereitschaft*.

- **Notfallzulassung**

Kontext: Der Impfstoff von Biontech/Pfizer hat in den USA nun auch für den Einsatz bei Kindern zwischen fünf und elf Jahren eine **Notfallzulassung** bekommen.

Zvolený překlad: povolení k nouzovému použití

Komentář: Výraz *Notfallzulassung* se v německých článcích na téma očkování objevoval poměrně často, přesto autorka český ekvivalent pro tento výraz v žádném slovníku nenašla. Tudíž musela přejít k rešerši na internetu, kde na webových stránkách [covid19infovaccines.com](https://www.covid19infovaccines.com), zabývajících se informacemi ohledně vakcín proti covidu-19, našla oficiální výraz *povolení k nouzovému použití*. (cit 3. 4. 2022)

- **Totimpfstoff**

Kontext: Ist es wirklich ein sogenannter **Totimpfstoff**?

Zvolený překlad: inaktivovaná vakcína

Komentář: U termínu *Totimpfstoff* musela autorka opět provést internetovou rešerši, aby našla vhodný český překlad. Na webových stránkách [vakciny.net](https://www.vakciny.net) našla termín *inaktivovaná vakcína* (cit. 3. 4. 2022). Též se dá říci *usmrcená vakcína*, jak již napovídá německý termín, pro překlad byla však vybraná *inaktivovaná vakcína*, jakožto odborný termín, který je srozumitelný i pro širokou veřejnost.

- **Wirkverstärker**

Kontext: Zusätzlich enthält der Impfstoff einen **Wirkverstärker** (Adjuvans), der bei Impfstoffen mit totem Material in der Regel mit verabreicht werden muss.

Zvolený překlad: účinná posilovací látka

Komentář: Výraz *Wirkverstärker* nepředstavoval při překladu výrazný problém, ale jeho doslovný překlad *účinný posilovač* by v kontextu nemusel být pochopen správně, tudíž se autorka rozhodla pro opis *účinná posilovací látka*.

- **Wirkprinzip**

Kontext: Hinweise dafür lieferten auch Umfragen, in denen Nichtgeimpfte berichteten, sie würden Impfstoffe mit klassischen **Wirkprinzipien** bevorzugen.

Zvolený překlad: klasický typ vakcín

Komentář: Českým ekvivalentem pro tento výraz by mohl být *klasický způsob účinku*, ale po konzultaci s odborníkem⁴ došla autorka k závěru, že v přeloženém textu by takový překlad nezněl dobře, jelikož *účinek* se používá spíše ve spojení *nežádoucí účinky*. Proto se nakonec rozhodla pro adaptaci a výraz přeložila jako *klasický typ vakcín*, díky kterému zůstal význam věty nepozměněný a pro čtenáře je srozumitelnější.

- **Zulassungsstudien**

Kontext: Was die Wirksamkeit gegen das Coronavirus angeht, hat der Novavax-Impfstoff mit rund 90 Prozent in den **Zulassungsstudien** ähnliche Ergebnisse geliefert wie die Mittel von BioNTech/Pfizer und Moderna.

Zvolený překlad: klinické studie

Komentář: Doslovný překlad by v tomto případě zněl *schvalovací studie*, z čehož by sice čtenář význam pochopil, ale přesto výraz není vhodný, jelikož čeština takové slovní spojení nepoužívá. Schvalování léčivých přípravků, ověřování a zjišťování jejich léčivých a nežádoucích účinků zajišťují takzvaná klinická hodnocení (též klinické studie). (Olécích.cz, cit. 3. 4. 2022) Pro překlad byl nakonec zvolený výraz *klinické studie*, aby byla zachována koherence textu, neboť se dále v textu odkazuje na studie a *klinická hodnocení* by mohla být zavádějící.

⁴ Konzultace v rámci konzultačních hodin s panem Ing. Zdeňkem Vávrou, Ph.D.

3.2.2 Neologismy

Ve spojitosti s pandemií covidu-19 vzniká celosvětově mnoho neologismů. Ve vybraných textech k překladu byl jejich výskyt poměrně četný. Objevovaly se zde nejen německé neologismy, nýbrž i ty, které byly přejaté z anglického jazyka, nebo byly utvořené pomocí kompozice spojením dvou lexémů z různých jazyků. Příklad může představovat takzvaná *denglisch*, kdy se spojuje německý a anglický lexém v jeden.

Níže se nachází seznam vybraných neologismů, u nichž autorka uvádí zkratky jazyků, které značí původ částí lexému, a následný překlad. Neologismy jsou rozdělené podle způsobu tvoření na kompozita a deriváty:

- **Kompozice:**

Boosterimpfung (EN + DE) → posilovací dávka

Coronabooster (LA + EN) → posilovací dávka očkování proti koronaviru

Coronaimpfung (LA + DE) → očkování proti koronaviru

Doppelbooster (DE + EN) → druhá posilovací dávka

Impfkampagne⁵ (DE + DE) → očkovací kampaň

Impfskeptiker (DE + DE) → odpůrce očkování

Long-Covid (EN + EN⁶) → postcovidový syndrom

- **Derivace:**

Boosterung (EN + DE) → posílení

3.2.3 Názvy institucí

Vzhledem k tématu článků lze očekávat, že texty budou obsahovat názvy různých zdravotnických institucí. Ve spojitosti s tím se autorka potýkala s dalším překladatelským problémem, neboť se nejednalo o české instituce a otázkou bylo, jak tyto názvy přeložit. Překážku představují zejména odlišnosti napříč státy, názorným příkladem mohou být úřady pro schvalování léků. V České republice tuto funkci plní úřad SÚKL, v Evropě agentura EMA a v USA úřad FDA. Další odlišnost představuje například německý výraz

⁵ Výraz *Impfkampagne* sice nepatří k neologismům, které vznikly během pandemie covidu-19, ale začal se v tomto období velmi frekventovaně užívat, proto se autorka rozhodla ho do této skupiny zařadit. To samé platí i pro výraz *Impfskeptiker*.

⁶ Covid je zkrácená verze od *coronavirus disease*, kde *corona* a *virus* pochází z latiny a *disease* z angličtiny. (Wiktionary, cit. 27. 4. 2022)

Gesundheitsbehörde, v doslovném překladu tedy *zdravotní úřad*. Takové slovní spojení se v češtině nepoužívá a pro čtenáře by mohlo být matoucí, tudíž ho autorka přeložila jako námi známý *zdravotní ústav*.

Níže následuje seznam institucí, který sestává z originálního názvu instituce, zvoleného překladu a překladatelského postupu:

- **britische Gesundheitsbehörde UK Health Security Agency**
Zvolený překlad: britský zdravotní ústav UK Health Security Agency
Překladatelský postup: doslovný překlad (vyjma *Gesundheitsbehörde* – viz vysvětleno výše) s ponecháním originálního názvu instituce
- **Britische Gesellschaft für Immunologie**
Zvolený překlad: Britská imunologická společnost
Překladatelský postup: doslovný překlad (vyjma předložky *pro* → nahrazena přívlastkem)
- **Deutsche Gesellschaft für Immunologie DGfI**
Zvolený překlad: Německá imunologická společnost DGfI
Překladatelský postup: doslovný překlad (vyjma předložky *pro* → nahrazena přívlastkem)
- **EU-Arzneimittelbehörde Ema**
Zvolený překlad: Evropská agentura pro léčivé přípravky EMA
Překladatelský postup: oficiální název (Portál Evropské unie, cit. 20. 4. 2022)
- **Fraunhofer-Institut für Zelltherapie und Immunologie**
Zvolený překlad: Fraunhoferův institut buněčné terapie a imunologie
Překladatelský postup: doslovný překlad (vyjma předložky *pro* → nahrazena přívlastkem)
- **Gesundheitsbehörde CDC**
Zvolený překlad: Středisko pro prevenci a kontrolu nemocí CDC
Překladatelský postup: oficiální název (Portál Evropské unie, cit. 20. 4. 2022)

- **Ständige Impfkommission Stiko**

Zvolený překlad: Stálá očkovací komise Stiko

Překladačský postup: nejfrekventovanější překlad (rešerše internetových článků)

- **US-Arzneimittelbehörde FDA**

Zvolený překlad: Úřad pro kontrolu potravin a léčiv FDA

Překladačský postup: nejfrekventovanější překlad (rešerše internetových článků)

3.3 Glosář

Níže vypracovaný glosář obsahuje vybrané termíny z přeložených textů, které jsou spjaté s očkováním a covidem-19. Glosář byl zpracován s pomocí slovníků, zejména lékařského slovníku od Ivany Mokrošové (zkratka IM), ale také pomocí rešerše internetových článků. Glosář je seřazený dle abecedního pořádku a sestává z německého výrazu včetně jeho členu, zvoleného překladu a způsobu překladu.

Německý výraz	Zvolený překlad	Způsob překladu
Antikörper, der	protilátka	slovník IM
Antikörperstand, der	hladina protilátek	vlastní
Auffrischungsimpfung, die	přeočkování	slovník Lingea
Corona-Impfstoff, der	vakcína proti koronaviru	vlastní
Coronaimpfung, die	očkování proti koronaviru	vlastní
Coronainfektion, die	nákaza koronavirem	vlastní
Coronaschutzimpfung, die	ochranné očkování proti koronaviru	slovník IM + vlastní ⁷
Coronavirus, das	koronavirus	vlastní
Dosis, die	dávka	slovník IM
Einstichstelle, die	místo vpichu	slovník IM
Entzündung, die	zánět	slovník IM
Erkrankung, die	onemocnění	slovník IM
Fieber, das	horečka	slovník IM

⁷ Dle slovníku přeložena pouze část lexému *die Schutzimpfung*.

Folgebeschwerde, die	následné obtíže	vlastní
Gabe, die	podání (dávky)	vlastní
Geimpfte, der	očkovaný (substantivum)	vlastní
Genesene, der	pacient v rekonvalescenci	vlastní
Geruchsverlust, der	ztráta čichu	vlastní
Gürtelrose, die	pásový opar	slovník IM
Haarausfall, der	vypadávání vlasů	vlastní
Immunantwort, die	imunitní reakce	vlastní
immungesund	se silnou imunitou	vlastní
Immunität, die	imunita	vlastní
Immunologie, die	imunologie	vlastní
immunschwach	s oslabenou imunitou	vlastní
Immunsystem, das	imunitní systém	vlastní
Immunzelle, die	imunokompetentní buňka	slovník IM
Impfbereitschaft, die	ochota nechat se očkovat	vlastní
Impfempfehlung, die	doporučení k očkování	vlastní
Impfkampagne, die	očkovací kampaň	vlastní
Impfreaktion, die	reakce na očkování	vlastní
Impfschutz, der	ochrana pomocí očkovací látky	vlastní
Impfskeptiker, der	odpůrce očkování	vlastní
Impfstoff, der	vakcína	slovník IM
Impfstoffexperte, der	vakcinolog	vlastní
Impftermin, der	termín očkování	vlastní
Impfung, die	očkování	vlastní
Infizierte, der	nakažená osoba	vlastní
Influenza, die	chřipka	slovník IM
Keuchhusten, der	černý kašel	slovník IM
Krankheitserreger, der	původce nemoci	slovník IM
Kurzatmigkeit, die	dušnost	slovník IM
Long-Covid, das	postcovidový syndrom	rešerše
Meningokokke, die	meningokok	slovník IM
Müdigkeit, die	únava	slovník IM

Muskelschmerz, der	bolest svalů	vlastní
Nebenwirkung, die	vedlejší účinek	slovník IM
Nichtgeimpfte, der	neočkovaný (substantivum)	vlastní
Notfallzulassung, die	povolení k nouzovému použití	rešerše
Organtransplantierte, der	pacient po transplantaci orgánu	vlastní
Piks, der	vpich	slovník Duden
Placebo, das	placebo	slovník IM
Proteinbasis, die	na bázi proteinů	vlastní
Schwäche, die	slabost	slovník IM
Schwindel, der	závrať	slovník IM
Sinusvenenthrombose, die	žilní sinusová trombóza	vlastní
Spätfolge, die	pozdní následek	slovník IM
Spritze, die	injekční stříkačka	slovník IM
Symptom, das	příznak	slovník IM
Tetanus, der	tetanus	slovník IM
Totimpfstoff, der	inaktivovaná vakcína	rešerše
Ungeimpfte, der	neočkovaný (substantivum)	vlastní
Vakzine, die	vakcína	slovník IM
Vektorimpfung, die	vektorová vakcína	vlastní
Verlauf, der	průběh	slovník IM
Vernarbung, die	zjizvení	slovník IM
Virologe, der	virolog	slovník IM
Virusfragment, das	fragment viru	vlastní
Virusmaterial, das	virový materiál	vlastní
Virusprotein, das	protein viru	vlastní
Virusreservoir, das	rezervoár viru	vlastní
Virusvariante, die	varianta viru	vlastní
Wirksamkeit, die	účinnost	slovník IM
Wirkstoff, der	účinná látka	slovník IM
Wirkung, die	účinek	slovník IM
Wirkverstärker, der	účinná posilovací látka	vlastní
Zelle, die	buňka	slovník IM

Zellkultur, die	buněčná kultura	slovník IM
-----------------	-----------------	------------

4 ZÁVĚR

Cílem předložené bakalářské práce bylo předložení návrhu překladů čtyř vybraných publicistických textů, jejichž ústředním tématem bylo očkování proti covidu-19, a následné vytvoření komentáře k překladu.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou hlavních částí – teoretické a praktické. Teoretická část se zabývá teorií, jejíž znalost je nezbytná k samotnému procesu překládání. Představena je tudíž teorie překladu, druhy překladu a také překladatelský proces, který čtenáři odkrývá nejen správné postupování při překladu, nýbrž i překladatelské postupy, jež definovali lingvisté Vinay a Darbelnet. Následně jsou představeny i kompetence, ve kterých by měl ideální překladatel vynikat. Vzhledem k povaze textů byla zařazena i kapitola o funkčním stylu vybraných textů, tedy o publicistickém stylu. Pro vytvoření teoretické části bylo použito mnoho tištěných publikací, užitečné byly zejména publikace *K teorii i praxi překladu* od Dagmar Knittlové, *Umění překladu* od Jiřího Levého a následně pro praktickou část *Německo-český/česko-německý lékařský slovník* od Ivany Mokrošové.

V praktické části této práce je předložen již samotný návrh překladů čtyř vybraných textů, jejichž zdrojem jsou německé týdeníky *Der Spiegel* a *Zeit Online*. Konkrétně se jedná o texty s názvy *Biontech-Impfstoff erhält US-Zulassung für Fünf- bis Elfjährige*, *Impfung kann Long-Covid-Symptome lindern*, *Das kann der neue Corona-Impfstoff* a *Wie sinnvoll ist eine vierte Impfung*. Překlad představoval pro autorku velmi náročný proces, i přestože se jednalo o jednodušší druh překladu, poněvadž probíhal z cizího jazyka do mateřského. Celý proces překladu byl náročný i z časového hlediska, neboť si autorka musela hlouběji osvojit téma očkování proti covidu-19 a mnoho termínů z lékařství. Bez těchto znalostí by stěží mohl vzniknout kvalitní překlad.

Po návrhu překladů následuje komentář, který se zabývá procesem překladu a překladatelskými problémy, které pro autorku představovaly zejména odborné termíny, neologismy a některá kompozita, jelikož jejich překlad se ne vždy dal provést pouze na základě slovníků, ale velmi často bylo třeba využít rešerše internetových článků v českém jazyce, zabývajících se daným tématem, za účelem nalezení vhodného ekvivalentu. Příležitostně autorka musela vymyslet dokonce i vlastní ekvivalent. Závěr práce obsahuje vypracovaný glosář s vybranými termíny z překládaných textů. Ten může být dále nápomocný při další tvorbě překladu na stejné téma.

Zpracování této bakalářské práce bylo pro autorku velmi obohacující. Získala užitečné znalosti z oblasti translatologie a cenné zkušenosti během tvoření překladu, při kterém si rozšířila novou slovní zásobu související s očkováním proti covidu-19 a lékařstvím. Za nejvíce obohacující považuje praktickou část, kde se zabývala překladem textů, tvořením komentáře a glosáře. Autorka hodnotí psaní této práce jako velmi přínosné.

5 RESUMÉ

Předložená bakalářská práce nese název *Komentovaný překlad vybraných publicistických textů* a je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část se zabývá teorií překladu, druhy překladu, překladatelským procesem, osobností překladatele a publicistickým stylem.

Praktická část obsahuje návrh překladů vybraných textů, zabývajících se tématem očkování proti covidu-19. Texty byly přejeté z německých týdeníků *Der Spiegel* a *Zeit Online*. Následně je obsažen komentář k překladu, který je zpracovaný na základě vybraných přeložených textů. Komentář se zabývá procesem překladu a překladatelskými problémy, se kterými se autorka během překladu potýkala. Závěr této bakalářské práce obsahuje zpracovaný glosář obsahující termíny z přeložených textů.

6 RESÜMEE

Der Name der vorliegenden Bachelorarbeit ist *Kommentierte Übersetzung der ausgewählten publizistischen Texte* und sie gliedert sich in einen theoretischen und einen praktischen Teil.

Der theoretische Teil befasst sich mit der Übersetzungstheorie, Übersetzungstypen, dem Übersetzungsprozess, der Persönlichkeit des Übersetzers und dem publizistischen Stil.

Der praktische Teil enthält den Vorschlag von Übersetzungen der ausgewählten Texte, die sich mit dem Thema COVID-19 Impfung befassen. Die Texte stammen aus den deutschen online Nachrichten Der Spiegel und Zeit Online. Dann folgt der Kommentar zur Übersetzung, der auf der Grundlage der ausgewählten übersetzten Texte verarbeitet wird. Der Kommentar befasst sich mit dem Übersetzungsprozess und Übersetzungsproblemen, mit denen die Autorin während der Übersetzung beschäftigt hat. Der Abschluss dieser Bachelorarbeit enthält das Glossar mit Begriffen aus den übersetzten Texten.

7 PRAMENY A LITERATURA

Prameny

- DER SPIEGEL. *Biontech-Impfstoff erhält US-Zulassung für Fünf- bis Elfjährige*. [spiegel.de](https://www.spiegel.de/wissenschaft/medizin/usa-impfstoff-von-biontech-pfizer-erhaelt-notfallzulassung-fuer-fuenf-bis-elfjaehrige-a-0e8cada4-64a9-4e05-a571-7982144927b8) [online]. [cit. 31. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.spiegel.de/wissenschaft/medizin/usa-impfstoff-von-biontech-pfizer-erhaelt-notfallzulassung-fuer-fuenf-bis-elfjaehrige-a-0e8cada4-64a9-4e05-a571-7982144927b8>
- DER SPIEGEL. *Impfung kann Long-Covid-Symptome lindern*. [spiegel.de](https://www.spiegel.de/wissenschaft/medizin/coronavirus-welchen-effekt-die-impfung-auf-long-covid-hat-a-61f3c2a6-74b8-4b6b-ad13-5e6f336d92ff) [online]. [cit. 4. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.spiegel.de/wissenschaft/medizin/coronavirus-welchen-effekt-die-impfung-auf-long-covid-hat-a-61f3c2a6-74b8-4b6b-ad13-5e6f336d92ff>
- DER SPIEGEL. *Wie sinnvoll ist eine vierte Impfung?* [spiegel.de](https://www.spiegel.de/gesundheit/corona-wie-sinnvoll-ist-eine-vierte-impfung-a-f16b5d1d-752d-4947-8095-0bb2ae2fa18c) [online]. [cit. 28. 3. 2022]. Dostupné z: <https://www.spiegel.de/gesundheit/corona-wie-sinnvoll-ist-eine-vierte-impfung-a-f16b5d1d-752d-4947-8095-0bb2ae2fa18c>
- FISCHER, Linda. *Das kann der neue Corona-Impfstoff*. [zeit.de](https://www.zeit.de/gesundheit/2022-02/corona-impfstoff-novavax-totimpfstoff-nebenwirkungen-faq?utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com) [online]. [cit. 9. 3. 2022]. Dostupné z: https://www.zeit.de/gesundheit/2022-02/corona-impfstoff-novavax-totimpfstoff-nebenwirkungen-faq?utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com

Literatura

- ČECHOVÁ, Marie, KRČMOVÁ, Marie a MINÁŘOVÁ, Eva. *Současná stylistika*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-961-4.
- FIŠER, Zbyněk. *Překlad jako kreativní proces: teorie a praxe funkcionalistického překládání*. 1. vyd. Brno: Host, 2009. ISBN 978-80-7294-343-2.

- JAKOBSON, Roman. On Linguistic Aspects of Translation. In: BROWER, Reuben Arthur. *On Translation*. Ilustrované vyd. Harvard University Press, 1959. ISBN 9780674730403.
- KNITTLOVÁ, Dagmar. *K teorii i praxi překladau*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000. ISBN 80-244-0143-6.
- KUFNEROVÁ, Zlata, POLÁČKOVÁ, Milena, POVEJŠIL, Jaromír, SKOUMALOVÁ, Zdena a STRAKOVÁ, Vlasta. *Překládání a čeština*. 1. vyd. Jinočany: H & H, 1994. ISBN 80-85787-14-8.
- LEVÝ, Jiří. *Umění překladau*. 4., upr. vyd. Praha: Apostrof, 2012. ISBN 978-80-87561-15-7.
- LINGEA. *Lingea praktický slovník německo-český a česko-německý*. 4. vyd. Brno: Lingea s.r.o., 2022. ISBN 978-80-7508-706-5.
- MISTRÍK, Jozef. *Štylistika*. 3., upr. vyd. Bratislava: MEDIA TRADE, spol. s. r. o. - Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1997. ISBN 80-08-02529-8.
- MOKROŠOVÁ, Ivana. *Německo-český/česko-německý lékařský slovník*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0218-5.
- VAVROUŠOVÁ, Petra. *Sedm tváří translatologie*. 1. vyd. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2195-1.
- VILIKOVSKÝ, Ján. *Překlad jako tvorba*. Přeložil Emil Charous. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Ivo Železný, 2002. ISBN 80-237-3670-1.
- VINAY, Jean-Paul, DARBELNET, Jean. *Comparative Stylistics of French and English: A Methodology for Translation*. Ilustrované vyd. John Benjamins Publishing, 1995. ISBN 9789027216106.

Internetové zdroje

- COSMO. *Über das Projekt*. projekte.uni-erfurt.de [online]. [cit. 12. 3. 2022]. Dostupné z: <https://projekte.uni-erfurt.de/cosmo2020/web/about/>
- DeepL Translate. *The world's most accurate translator*. deepl.com [online]. [používáno průběžně]. Dostupné z: <https://www.deepl.com/translator>
- Duden. *Sprache sagt alles*. duden.de [online]. [používáno průběžně] Dostupné z: <https://www.duden.de>
- Encyklopedie SÚKL. *Jak probíhá klinické hodnocení léků?* olecich.cz [online]. [cit. 3. 4. 2022]. Dostupné z: <http://www.olecich.cz/encyklopedie/jak-probiha-klinicke-hodnoceni-leku>
- Lingea. *Německo-český slovník*. slovníky.lingea.cz [online]. [používáno průběžně]. Dostupné z: <https://slovníky.lingea.cz/nemecko-cesky>
- PETRÁŠ, M. OČKOVACÍ LÁTKY. vakciny.net [online]. [cit. 3. 4. 2022]. Dostupné z: https://www.vakciny.net/principy_ockovani/pr_02.html
- Portál Evropské unie. ECDC. european-union.europa.eu [online]. [cit. 20. 4. 2022]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/ecdc_cs
- Portál Evropské unie. EMA. european-union.europa.eu [online]. [cit. 20. 4. 2022]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles/ema_cs
- SPĚVÁČEK překladatelské agentura. *Literární překlad*. preklady-spevacek.info [online]. [cit. 12. 2. 2022]. Dostupné z: <https://www.preklady-spevacek.info/slovník/literarni-preklad/>

- Vysvětlení očkování a vakcín proti COVID-19. *Co znamená povolení k nouzovému použití?* covid19infovaccines.com [online]. [cit. 3. 4. 2022]. Dostupné z: <https://www.covid19infovaccines.com/cs-posts/co-znamenapovoleni-k-nouzovemu-pouziti>
- Wikipedie. *Překlad*. cs.wikipedia.org [online]. [cit. 23. 11. 2021]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Překlad>
- Wikipedie. *Transkripce (lingvistika)*. cs.wikipedia.org [online]. [cit. 14. 2. 2022]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Transkripce_\(lingvistika\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Transkripce_(lingvistika))
- Wiktionary. *COVID*. en.wiktionary.org [online]. [cit. 27. 4. 2022]. Dostupné z: <https://en.wiktionary.org/wiki/COVID>

8 PŘÍLOHY

Seznam příloh

Příloha č. 1

Příloha č. 2

Příloha č. 3

Příloha č. 4

Biontech-Impfstoff erhält US-Zulassung für Fünf- bis Elfjährige

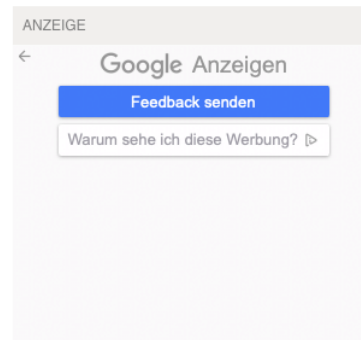
In den USA dürfen sich zukünftig auch Kinder ab fünf Jahren mit dem Impfstoff von Biontech/Pfizer impfen lassen. In Europa soll eine Entscheidung darüber ebenfalls noch vor Weihnachten fallen.

30.10.2021, 11.26 Uhr

Der Impfstoff von [Biontech/Pfizer](#) hat in den [USA](#) nun auch für den Einsatz bei Kindern zwischen fünf und elf Jahren eine Notfallzulassung bekommen. Das gab die US-Arzneimittelbehörde FDA am Freitag bekannt, nachdem sich ein Beratergremium der Behörde [bereits am Dienstag](#) dafür ausgesprochen hatte. Im Anschluss muss sich nun formell auch noch die Gesundheitsbehörde CDC damit befassen. Eine Entscheidung wird in der kommenden Woche erwartet.

Damit kann die Impfkampagne für die etwa 28 Millionen betroffenen Kinder in den USA nun – wie vom Weißen Haus bereits geplant – noch im November starten. Innerhalb der kommenden Tage sollen 15 Millionen Dosen Impfstoff an Kinderärzte, Kliniken und Apotheken ausgeliefert werden. Auch das nötige Zubehör, etwa kleinere Spritzen, soll direkt mit ausgeliefert werden. Der Impfstoff könne bis zu zehn Wochen bei normaler Kühlschranktemperatur gelagert werden, hieß es.

»Als Mutter und Ärztin weiß ich, dass Eltern, Kinderbetreuer, Schulmitarbeiter und Kinder auf die heutige Zulassung gewartet haben«, erklärte die geschäftsführende FDA-Chefin Janet Woodcock. »Jüngere Kinder gegen Covid-19 zu impfen wird uns einer Rückkehr zu einer gewissen Normalität näher bringen.« Sie betonte, der Impfstoff des Mainzer Herstellers Biontech und seines US-Partners Pfizer erfülle die »hohen Ansprüche« der FDA.

Kinder erhalten deutlich geringere Dosis als Erwachsene

Der Impfstoff des deutschen Herstellers Biontech und seines US-Partners Pfizer ist in den USA bereits für Kinder und Jugendliche ab zwölf Jahren und für Erwachsene zugelassen. Die Wirkstoffe von **Moderna** sowie von **Johnson & Johnson** sind bislang nur für den Einsatz bei Erwachsenen zugelassen.

Auch in **Europa** haben Biontech und Pfizer eine Zulassung ihres Corona-Impfstoffs für **Kinder dieser Altersgruppe beantragt**, wie sie Mitte Oktober mitteilten. Demnach übermittelten sie der EU-Arzneimittelbehörde Ema die entsprechenden Daten. **Eine Entscheidung der Ema** ist vor Weihnachten anvisiert.

Eine klinische Studie zeigte nach Angaben von Biontech/Pfizer, dass der Impfstoff für Kinder dieser Altersgruppe »gut verträglich« sei und eine »starke Immunantwort« einen Monat nach der zweiten Dosis hervorrufe. Verglichen mit Erwachsenen und Jugendlichen wurde den Fünf- bis Elfjährigen eine deutlich geringere Dosis des Vakzins verabreicht. Den zweiten notwendigen Piks erhielten sie nach 21 Tagen. An der Studie nahmen 2268 Kinder in dem Alter teil. **5**

ANZEIGE

Nicht genug Platz auf der Couch?

Wir zeigen, wie man für die ganze Familie Platz schafft

Impfung kann Long-Covid-Symptome lindern

Geimpfte haben ein niedrigeres Risiko für Spätfolgen nach einer Coronainfektion. Laut britischer Gesundheitsbehörde kann die Impfung sogar nachträglich helfen.

16.02.2022, 10.59 Uhr

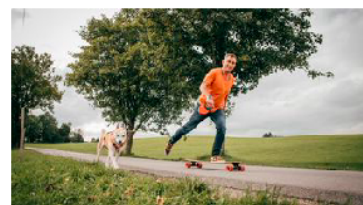
Auch bei Long Covid kann die Impfung helfen, zeigt eine neue Auswertung aus Großbritannien Foto: SeanGallup / Getty Images

Eine Coronaimpfung schützt nicht nur davor, schwer zu erkranken. Sie schützt auch vor lang anhaltenden Folgebeschwerden – vor **Long Covid**. Doch auch Ungeimpften, die bereits an Covid-19 erkrankt sind und unter Long Covid leiden, kann die Impfung einen Nutzen bieten: Sie könnte die Symptome lindern.

Dazu hat die britische Gesundheitsbehörde, die UK Health Security Agency, [eine Auswertung](#) veröffentlicht, für die die Daten aus 15 Studien zusammengefasst wurden.

Die Wahrscheinlichkeit, an Long Covid zu erkranken, sei demnach bei Personen, die sich infiziert haben, geringer, wenn sie eine oder zwei Dosen eines Impfstoffs erhalten haben. Das sei auch noch sechs Monate nach der Impfung gültig. Das Risiko, dass vollständig geimpfte Personen mittel- oder langfristige Symptome wie Müdigkeit, Kopfschmerzen, Schwäche in Armen und Beinen, anhaltende Muskelschmerzen, Haarausfall, Schwindel, Kurzatmigkeit, Geruchsverlust oder Vernarbungen in der Lunge entwickelten, sei messbar geringer als bei ungeimpften Personen.

Mehr zum Thema

6+ Long-Covid-Heilversuch mit Medikament BC 007: Ein Quantum Hoffnung Von Katherine Rydlink

Auch nachträglich könne die Impfung helfen

Es gebe zudem Hinweise darauf, dass auch Ungeimpfte, die nach einer Infektion mit Sars-CoV-2 an Long Covid litten, einen Vorteil aus einer nachträglichen Impfung ziehen könnten: Unter den Teilnehmerinnen und Teilnehmern der verschiedenen Studien habe sich gezeigt, dass Long-Covid-Patientinnen und -Patienten, die anschließend geimpft wurden, im Durchschnitt geringere und weniger starke Long-Covid-Symptome aufwiesen als diejenigen, die ungeimpft blieben.

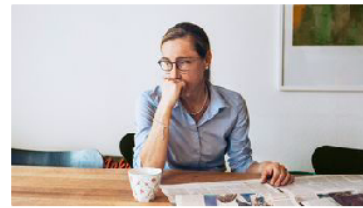
Allerdings seien auch vereinzelt Fälle beobachtet worden, in denen sich die [Symptome nach der Impfung verschlechtert](#) **S+** hätten, hieß es weiter.

Deborah Dunn-Walters, die Vorsitzende der Covid-19-Taskforce der Britischen Gesellschaft für Immunologie, sagte dazu laut einem Bericht der Zeitung [»The Guardian«](#) **S+**: Es gebe noch nicht genügend Informationen, um zu erklären, warum die Impfung zu einer Verbesserung der Symptome führen sollte. »Der Begriff Long Covid deckt ein breites Spektrum von Post-Covid-Zuständen ab, sodass wir noch nicht alle beteiligten Prozesse vollständig verstehen.«

Denkbar sei etwa, dass die Impfung den Körper dabei unterstützt, verbliebene Virusreservoirs oder Virusfragmente zu beseitigen, die eine anhaltende Entzündung auslösen. Weiter sagte Dunn-Walters: »Dieser Bericht unterstreicht erneut, wie wichtig es ist, dass sich alle Menschen, unabhängig von ihrem Alter, gegen Covid-19 impfen lassen.«

Wie viele Menschen nach einer Infektion mit dem Coronavirus an Long Covid leiden, ist nicht klar. [Manche Studienergebnisse](#) legen nahe, dass jeder und jede dritte Infizierte von den Spätfolgen betroffen sein könnte. **S**

Mehr zum Thema

S+ [Long-Covid-Patienten nach der Impfung: Wenn die Qual von vorn beginnt](#) Von Katherine Rydlink

Mehr zum Thema

S+ [Jeder zehnte Coronapatient betroffen: Wird Long Covid zur neuen Volkskrankheit?](#)

S+ [Späte Coronafolgen: Studie unterschätzt Long-Covid-Risiko bei Kindern und Jugendlichen](#) Von Katherine Rydlink

Das kann der neue Corona-Impfstoff

Jetzt kommt Nuvaxovid – und er ist anders als die anderen. Wie wirksam ist die neueste Impfung? Was steckt drin? Und überzeugt sie Impfskeptiker? Ein Überblick

Von **Linda Fischer**

22. Februar 2022, 20:23 Uhr / [69 Kommentare](#) /

Nachdem der Novavax-Impfstoff schon im Dezember zugelassen wurde, wird er nun geliefert. Er soll zunächst vor allem ungeimpftem Gesundheitspersonal angeboten werden. © Sebastian Kahnert/dpa

Wer sich noch immer nicht gegen das Coronavirus hat impfen lassen, so heißt es oft, der könnte sich mit dem neuen Impfstoff der Firma Novavax vielleicht doch dazu entscheiden. Ab März kann man sich in Deutschland mit dem Mittel auf Proteinbasis impfen lassen. Nachdem Nuvaxovid, wie der Impfstoff eigentlich heißt, bereits im Dezember von der Europäischen Arzneimittelbehörde Ema zugelassen worden ist, wird es jetzt ausgeliefert. Ist es wirklich ein sogenannter Totimpfstoff? Ist er ähnlich wirksam wie die anderen Vakzinen? Und wer soll ihn bekommen? Die wichtigsten Informationen zu Corona-Impfstoff Nummer fünf

Alle Fragen im Überblick:

Was ist Nuvaxovid – ein Totimpfstoff?

Wie funktioniert so ein proteinbasierter Impfstoff?

Wie wirksam ist der neue Impfstoff?

Wie viele Impfungen braucht man beim Novavax-Impfstoff?

Wer bekommt die Novavax-Impfung?

Was sind Nebenwirkungen des Novavax-Covid-19-Impfstoffes?

Was ist der Unterschied zwischen dem Novavax-Mittel und den anderen Corona-Impfstoffen?

Wie kann der Novavax-Impfstoff die Impfkampagne unterstützen?

☉ Was ist Nuvaxovid – ein Totimpfstoff?

Lange trug der neue Impfstoff den sperrigen Namen NVX-CoV2373. Mittlerweile hat die Herstellerfirma ihn in Nuvaxovid umgetauft. Novavax ist dabei der Name des US-amerikanisch-schwedischen Pharmaunternehmens, das die Vakzine entwickelt hat.

Manchmal wird Nuvaxovid der Kategorie der Totimpfstoffe zugerechnet, weil er totes Virusmaterial enthält und damit anders funktioniert als die bereits zugelassenen Covid-19-Impfstoffe. Um genau zu sein, handelt es sich dabei aber eher um eine sehr moderne Form eines proteinbasierten Impfstoffs. Das verabreichte Virusprotein wird künstlich in Zellkulturen von Motten (*Spodoptera frugiperda*) hergestellt. Diese Methode ist zwar vergleichsweise neu, wird aber schon seit vielen Jahren erprobt und zudem in ähnlicher Form bei anderen Impfstoffen eingesetzt, zum Beispiel bei Impfstoffen gegen Influenza.

THEMA

Corona-Impfung
Die Vor- und Nachteile von
Totimpfstoffen

Zusätzlich enthält der Impfstoff einen Wirkverstärker (Adjuvans), der bei Impfstoffen mit totem Material in der Regel mit verabreicht werden muss.

Wirkverstärker aus Aluminiumverbindungen sind vielen Menschen von anderen Impfstoffen – unter anderem gegen Keuchhusten, Meningokokken oder Tetanus – bekannt. Der neue Covid-19-Impfstoff enthält allerdings eine andere Form auf pflanzlicher Basis. Auch dieses Prinzip ist vergleichsweise neu – wurde aber bereits in mehreren Impfstoffen an Menschen erprobt und in einer Vakzine gegen Gürtelrose zugelassen.

◀ **Wie funktioniert so ein proteinbasierter Impfstoff?**

Mit den bisher zugelassenen Impfstoffen gegen Covid-19 wird dem Körper auf zwei verschiedene Weisen ein genetischer Bauplan verabreicht, aus dem die Zellen selbst Virusproteine herstellen können. Der Novavax-Impfstoff ist der erste, der einen klassischeren Weg geht und diese Proteine direkt verabreicht.

Im Körper nehmen die Proteine danach einen ähnlichen Weg wie bei den anderen Impfstoffen: Das gespritzte Material stimuliert die Abwehr von Krankheitserregern. Immunzellen werden gerufen, um die fremden Proteine zu beseitigen. Dabei merken sie sich deren Oberflächenstruktur und können die Immunantwort bis zum nächsten Kontakt reifen lassen. So können die Zellen und Antikörper passgenauer und damit effektiver angreifen. Damit das Immunsystem optimal reagiert, werden die Proteine gebündelt und in einem sogenannten virusähnlichen Partikel verabreicht. Der Wirkverstärker trägt ebenfalls dazu bei.

◀ **Wie wirksam ist der neue Impfstoff?**

Was die Wirksamkeit gegen das Coronavirus angeht, hat der Novavax-Impfstoff mit rund 90 Prozent in den Zulassungsstudien ähnliche Ergebnisse geliefert wie die Mittel von BioNTech/Pfizer und Moderna (zum Beispiel NEJM: Heath et al., 2021). Der Impfstoff beugt Covid-19 also gut vor. Auch gegen Virusvarianten wie Beta (NEJM: Shinde et al., 2021) und Alpha (NEJM: Dunkle et al., 2022) erwies er sich als wirksam. Zu Omikron gibt es noch keine Daten. Wirklich gut feststellen, wie wirksam dieser im Vergleich zu den anderen Impfstoffen ist, kann man jedoch kaum. So wurden alle Impfstoffe zu verschiedenen Zeiten, an verschiedenen Orten, bei unterschiedlichen Personen getestet, während zum Teil andere Virusvarianten kursierten.

◀ **Wie viele Impfungen braucht man beim Novavax-Impfstoff?**

Im Moment sind zwei Impfdosen im Abstand von mindestens drei Wochen als Grundimmunisierung vorgesehen. Eine Einzeldosis wird für Genesene empfohlen, die noch nicht geimpft sind. So steht es in der aktuellen Impfpfhlung der Ständigen Impfkommission (PDF: *Epidemiologisches Bulletin*, 7/2022). Der Grund dafür ist, dass der Impfstoff bisher in zwei Dosen getestet wurde und damit zufriedenstellende Ergebnisse geliefert hat. Solche Einschätzungen können sich aber ändern, sobald neue Studiendaten nahelegen, dass ein anderes Vorgehen vorteilhaft ist – zum Beispiel eine dritte Novavax-Dosis. Das war zumindest bei den anderen Corona-Impfstoffen der Fall:

Es hatte sich gezeigt, dass die dritte Dosis den Schutz vor schweren Verläufen und neuen Virusvarianten deutlich verbessert. Die Impfeempfehlung wurde daraufhin angepasst. Die Auffrischungsimpfungen werden im Moment mit den mRNA-Impfstoffen von BioNTech/Pfizer und Moderna empfohlen.

◀ **Wer bekommt die Novavax-Impfung?**

Die Stiko empfiehlt Nuvaxovid aktuell für alle Personen über 18 Jahre. Für Jüngere ist der Impfstoff noch nicht zugelassen, weil die notwendigen Studiendaten noch fehlen. Einer vorläufigen Mitteilung von Novavax zufolge wirkt der Impfstoff bei ihnen aber ähnlich gut wie bei Erwachsenen. Auch an Schwangeren wurde der Impfstoff noch nicht getestet. Im Einzelfall, schreibt die Stiko, könne eine Impfung mit Nuvaxovid bei Schwangeren und Stillenden dennoch erwogen werden, wenn eine Impfung mit den sonst empfohlenen mRNA-Impfstoffen aus medizinischen Gründen nicht möglich ist (PDF: *Epidemiologisches Bulletin*, 7/2022). Weil der neue Impfstoff derzeit noch nicht für den Einsatz als Auffrischungsimpfung zugelassen ist, wird es darauf hinauslaufen, dass ihn vor allem erwachsene Ungeimpfte bekommen.

◀ **Was sind Nebenwirkungen des Novavax-Covid-19-Impfstoffes?**

Wie bei allen Impfstoffen gegen Covid-19 wurden auch nach Novavax-Impfungen bei vielen Menschen Impfreaktionen beobachtet. Bis zu 80 Prozent der Geimpften berichteten davon, aber auch bis zu 40 Prozent derer, die nur ein Placebo erhalten hatten (NEJM: Dunkle et al., 2022). Oft machen sich Impfreaktionen in Form von Schmerzen an der Einstichstelle, Kopfschmerzen, Fieber, Muskelschmerzen oder Müdigkeit bemerkbar. Die Symptome sind – auch wenn sie für einige Menschen eine unangenehme Erfahrung sind – normal und verschwinden nach ein paar Tagen wieder. Jüngere Menschen erleben so etwas grundsätzlich häufiger als ältere.

Ob der Novavax-Impfstoff abgesehen davon unerwünschte Nebenwirkungen hat, die sich in den Zulassungsstudien noch nicht gezeigt haben – etwa, weil sie sehr selten sind –, ist aktuell nicht bekannt.

◀ **Was ist der Unterschied zwischen dem Novavax-Mittel und den anderen Corona-Impfstoffen?**

Die Wirkung des Novavax-Impfstoffs ist bisher an ein paar Zehntausend Menschen beobachtet worden. Die anderen Impfstoffe an vielen Millionen. Naturgemäß sind zur neuen Vakzine deshalb bei Weitem nicht so viele Details bekannt wie zu den anderen. Über sie hat man mittlerweile herausgefunden, dass Nebenwirkungen extrem selten sind.

Bekannt sind vor allem Entzündungen am Herzen durch die mRNA-Impfstoffe und Sinusvenenthrombosen nach Vektorimpfungen. Ob auch der Novavax-Impfstoff derartige seltene Nebenwirkungen hat, muss sich noch zeigen.

Zu sagen, ob eine Impfung mit Totimpfstoffen wie von Novavax mehr oder weniger Risiken mit sich bringt als eine Impfung mit den anderen zugelassenen Impfstoffen, ist derzeit nicht möglich. Es gibt einzig sehr vorläufige Hinweise dafür, dass Impfreaktionen (*siehe vorheriges Kapitel*) etwas seltener unter Geimpften berichtet werden, als es anfangs bei den Impfstoffen von BioNTech/Pfizer oder Moderna der Fall war. Das sagt zwar nicht unbedingt etwas über das Risiko aus, aber die Impfung könnte zumindest für einige Menschen angenehmer zu überstehen sein.

◀ **Wie kann der Novavax-Impfstoff die Impfkampagne unterstützen?**

Wer jetzt noch nicht geimpft ist, hat oft Bedenken, was die Nebenwirkungen der bereits zugelassenen Impfstoffe angeht. Solche Vektor- und mRNA-Impfstoffe sind zwar mittlerweile gründlich erprobt, werden aber historisch längst nicht so lange angewandt wie zum Beispiel Totimpfstoffe. Das führt dazu, dass manche Menschen ihnen weniger vertrauen und Totimpfstoffe als sicherer einschätzen.

Die Hoffnung ist nun, einige Ungeimpfte mit dem neuen Novavax-Impfstoff doch von der Corona-Impfung überzeugen zu können. Hinweise dafür lieferten auch Umfragen, in denen Nichtgeimpfte berichteten, sie würden Impfstoffe mit klassischen Wirkprinzipien bevorzugen. In einer Cosmo-Umfrage im November 2021 gaben einige Ungeimpfte zudem an, grundsätzlich eher bereit für eine Impfung zu sein, wenn andere Impfstoffe verfügbar wären. Zumindest, wenn der hypothetische Impftermin noch in weiter Ferne läge. Gefragt nach einer Impfung in der kommenden Woche war die Impfbereitschaft jedoch niedriger.

Wie sinnvoll ist eine vierte Impfung?

In Israel haben schon rund 500.000 Menschen einen doppelten Coronabooster bekommen.
Was deutsche Experten zum Booster-Booster sagen.

14.01.2022, 17.13 Uhr

Israel versucht mit einer zweiten Boosterwelle die Ausbreitung der Omikron-Variante zu verlangsamen. Dort wird medizinischem Personal eine vierte Dosis empfohlen, ebenso Menschen mit Immunschwäche und allen über 60-Jährigen sowie Pflegenden, die Senioren betreuen. Inzwischen wurde in Israel bereits rund einer halben Million Menschen die vierte Dosis verabreicht. Ministerpräsident Naftali Ben spricht von einem »weiteren Meilenstein« in der »bahnbrechenden Impfkampagne«. Auch [Ungarn](#) und [Dänemark](#) bieten ihrer Bevölkerung in Teilen eine vierte Coronaschutzimpfung an.

In [Deutschland](#) gibt es derzeit keine Empfehlung zu einer vierten Impfung. Die Stiko hat gerade auch eine [generelle Empfehlung zur ersten Auffrischimpfung](#) für Kinder und Jugendliche ab zwölf Jahren ausgesprochen. Wissenschaftliche Erkenntnisse zeigen, dass der Impfschutz mit der Zeit nachlässt, gerade bei älteren Menschen und jenen mit einem geschwächten Immunsystem kann dieser durch eine Boosterimpfung wieder erhöht werden.

Die vierte Impfung, also der Doppelbooster, bewirkt einen Anstieg der Antikörper. Dies wurde [kürzlich in einer israelischen Studie](#) beobachtet. Er fällt demnach jedoch schon kurz nach der Impfung wieder auf den Antikörperstand nach der dritten Impfung. Heißt das, dass wir uns etwa alle drei bis vier Monate erneut gegen das Coronavirus impfen lassen müssen?

Sebastian Ulbert, Impfstoffforscher vom Fraunhofer-Institut für Zelltherapie und Immunologie, unterscheidet bei dieser Frage zwischen immungesunden und immunschwachen Menschen. Die Gabe einer vierten Dosis kommt für ihn vorerst nicht für alle infrage, sondern wie in Israel primär für Ältere und Risikogruppen.

Mehr zum Thema

Stiegende Infektionszahlen: [Israelische Studienleiterin zweifelt an Notwendigkeit von zweiter Boosterdosis für alle](#)

Coronavirus: [Stiko spricht sich für Corona-](#)

Auch Christine Falk, Präsidentin der Deutschen Gesellschaft für Immunologie (DGfI), sieht eine vierte Dosis eher für

Auffrischimpfung ab zwölf Jahren aus

Hochbetagte. Derzeit gehe es auch darum, besonders Altenheime vor Omikron zu schützen. Einige Menschen aus bestimmten Gruppen, wie Organtransplantierte zum Beispiel, hätten sich auch schon vier Mal impfen lassen, berichtet die Immunologin.

Für den größten Teil der Bevölkerung spiele der Booster-Booster aber vorerst keine Rolle. »Die vierte Impfung braucht die Normalbevölkerung mit gesundem Immunsystem nicht«, sagt Falk. Für Ulbert ist es noch unklar, ob und wie die Wirkung der dritten Impfung bei Immungesunden nachlässt. Es könne auch sein, so der Impfstoffexperte, dass man »wesentlich länger« vor schweren Coronaerkrankungen geschützt ist. Für DGfI-Präsidentin Falk steht derzeit im Vordergrund, die breite Bevölkerung mit einer dritten Impfung zu boostern, um damit »aus dem Winter herauszukommen«.

Für den Zeitraum danach überwiegt bei den Experten die Zuversicht – zumindest für die Immungesunden, wenn sich das Virus nicht dramatisch verändert. Bei sogenannten inaktiven Impfstoffen wie bei der Coronaimpfung bleibe der Schutz in der Regel spätestens nach der dritten Impfung »relativ lange relativ hoch«, sagt Ulbert. Die zirkulierenden Antikörper könnten – wie in Israel beobachtet – zwar abfallen, aber es gehe hier auch um das immunologische Gedächtnis, das weiterhin vor einer schweren Erkrankung schütze, so der Experte.

Soll man auf den Omikron-Impfstoff warten?

Deshalb müsse man bei Immungesunden – im Gegensatz zu den Immunschwachen – erst abwarten, ob diese überhaupt den Booster nach dem Booster benötigen, erklärt Ulbert. Das sieht auch der Berliner Virologe **Christian Drosten** so. Im **ZDF**-»heute journal« sagte er, gesunde Erwachsene bräuchten eventuell keinen weiteren Booster mehr. Die Voraussetzung auch hier: Das Virus mutiert nicht mehr so stark.

Ist es sinnvoll, auf einen an die Omikron-Variante angepassten Impfstoff zu warten? »Da die Omikron-Welle bereits rollt, ist eine rasche Boosterung mit den vorhandenen Impfstoffen wichtiger. Damit ist man auch bei Omikron gut gegen schwere Verläufe geschützt«, sagt Impfstoffexperte Ulbert. Die Hoffnung bei Immunologen wie DGfI-Präsidentin Falk ist, dass bei Corona nach dem Winter ein »schrittweiser Übergang in eine endemische Situation« erfolgt. Das würde bedeuten, dass das Virus regional regelmäßig auftaucht und die meisten Menschen durch Impfung oder Infektion eine gewisse Immunität besitzen.

Wenn das nicht passiert, könnte die Mehrheit der Immungesunden im Herbst 2022 mit dem Booster-Booster wieder an der Impfreihenfolge sein. Dann werde hoffentlich eine Auffrischung mit einem angepassten Impfstoff zum Einsatz kommen, sagt Falk. Im Idealfall sei diese Gabe gekoppelt mit einer Impfung gegen die Influenza. Das würde heißen: ein Arztbesuch, zwei Spritzen. **S**